

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 128 (3574) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Együttérző, testvéri szívek szava

Nagyvárad közönsége mindig példásan kivette részét a gyűjtések alkalmával. Most két felhívás is szerepel lapunkban, amely adakozásra szólítja fel a polgárságot. Mindig szükség volt testvéri, megnyíló szívekre s ha megnyitják a szívek, nem is volt baj. A mostani felhívások is ezt a testvéri szívet kérik, mert minden a szereteten múlik.

Magyarország az átalakulás korszakát éli. Akik a jövő sorsát és útját egyengetik, azt hirdetik, hogy a jövő megújított élete a közösségi életszemléletre épül majd fel. Ez pedig azt jelenti, hogy a közösség szava lesz a döntő tényező az emberek gondolkodásában.

Nagyvárad közönsége ebbe az új szemléletbe kapcsolódik és megmutatja, hogy méltóképpen fogja hordozni a jövő felősségét és nem az egyéni érdek, hanem a közösség ügye irányítja cselekedetét. Minden adomány, amelyet adunk és minden lemondás, amelyet a bombakárosultak érdekében hozunk, a közösségi lélek bizonyosságát nyújtja.

Közelségünkbe ért a szenvedés. Aki életben maradt és akit minden áldozattól megkímélt a háború kegyetlensége, halál adhat a jó Istennek ezért a kegyelemért. Kérdezzük magunktól, vajon nem kerülhetünk volna mi is a kárvallott hőseink sorsára, mi is elpusztulhattunk volna, mint szenvedő magyar testvéreink sokasága. Ha ez nem történt meg, vagy nem szenvedtünk nagyobb károkat, köszönjük meg a Mindenhatónak. De ne csak szavakban, hanem áldozatokban, önkéntes adományokkal. Még mindig kisebb lesz a mi áldozatunk, mint azoké, akik eltávoztak közülünk, vagy akik elvesztették vagyonukat, kenyérkeresőjüket, szüleiket, gyermekeiket. Mikor kinyitjuk erszényünket, gondoljunk szenvedő testvéreink áldozatára, s úgy adjunk, hogy valamelyest legalább halványan arányban legyen adományunk az ő áldozatukkal. Aki most fukarkodik, leviszsgálott testvéri együttérzéséről. Az ilyen gondolja meg, hogy egyszer talán még ő is állhat a szerencsétlenek között, akik saját hibájukon kívül szenvedik a terrortámadás áldozatát.

A szenvedésben nincs lesújtóbb, mint ha látniuk kell a szenvedőknek, hogy részvét nélkül mennek el mellette az emberek. Viszont a legnagyobb vigasztalás, ha megérzik a segítő kezek adományában a résztvevő testvéri szív meleg lüktetését. A szeretet mindig felemel és erősít. Ez kell ma is, Nagyvárad ezt a meleg szívet nyújtja majd testvérei felé. Talán nem tudja majd senki a jó Istenen kívül, hogy kinek a fillérje, pengője segített letörölni a fájdalom könnyeit, de ismeretlenül is ott zeng szeretetünk sugára testvéreink körül és halás imájuk közbenjár majd értünk Istennél. És ez lesz a legszebb hála, hogy bennünket megkímélt az isteni gondviselés a komolyabb áldozatoktól.

Magyarország rendíthetetlenül hisz a töretlen német erőben és feltétlenül bízik nagy szövetségese győzelmében

Montgomerynek nem nyílik már alkalma nagy és messzeárazó hadműveletre a neki kijelölt inváziós körzetben. Kemény harcok Caentől északnyugatra és nyugatra

Sztójay Döme miniszterelnök nyilatkozik az invázióról

Berlinből jelentik: (MTI) Sztójay Döme miniszterelnök és külügyminiszter a Führer főhadiszállásán végzett látogatása után visszatérve, fogadta Schlippenbach István dr-t, a Német TI budapesti tudósítóját. A miniszterelnök örömet fejezte ki, hogy nemcsak a Führerrel folytatott szívélyes megbeszélést a hagyományos német-magyar barátság szellemében, hanem legbensőbb munkatársaival is találkozhatott. Mély hatást gyakorolt rá az a fenséges nyugalom és a győzelembe vetett feltétlen bizalom, amelyet tapasztalt a főhadiszálláson.

Arra a kérdésre, hogyan itéli meg az előzőlét, többek között azt mondta, hogy az angolszások erre, a rájuk nézve oly nagyon súlyos elhatározásra nyilván Moszkva legerősebb nyomására szánták el magukat. A meglepetés azonban teljesen elmaradt, nemcsak a pontos német előkészület miatt, hanem azért is, mert abban sem csalódtak, hogy Eisenhower és Montgomery eddigi kevésbé rugalmas és minden kockázatot a legnagyobb mértékben elkerülő rendszerének meglehetősen biztosítani kívánták a legrövidebb tengeri út előnyeit. Az immár megkezdődött előzőlés — fejezte be a miniszterelnök — bevezetését jelenti a döntésnek. Ennek a döntésnek az igaz ügy és a jobb katona, tehát a német védők javára kell történnie. Az európai nyugati hídfőn döntésre kötelező küzdelem díját az Európa mellett hitet fevő Magyarország sorsa is. Magyarország rendíthetetlenül hisz a töretlen német erőben és feltétlenül bízik nagy szövetségese győzelmében.

Eredményesen halad a német tisztozató vállalkozás a Dive patak és az Orne torkolat között

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Míg a péntek délelőtt nyuodtan telt el, délután a harcok több helység körül széles vonalon ismét fellángoltak. A németek a Dive patak és az Orne torkolat között eredményesen folytatták tisztozató vállalkozásaikat a brit ejtőernyősök ellen. Több száz halottat és foglyot veszített az ellenség. A német páncélosok Caentől északnyugatra és nyugatra kemény harcokat vívnak fölényben levő brit páncélosokkal, amelyeknek súlyos veszteségeket okoztak. A légharítók ágyuk szétlőttek 9 darab amerikai harckocsit, míg 7-et a páncélgránátosok közelharcban pusztítottak el. A legnagyobb rendszerű amerikai gépekről van szó. Az innen nyugatra fekvő szakaszon német páncélosok északnyugat felé teret nyertek, ezzel szemben egy brit csoportnak, amely Bayeux környékén délfelé kezdett támadni, sikerült a német biztosítónalat visszazorítani és átmenetileg he is keríteni egy gyalogos köteléket, de

a körülzárt német csoport átvágta a gyűrűt és új védelmi vonalat épített ki. Az amerikai hadtest, amely Carentanól északra vonult fel és szombatira virradóra további erősítéseket kapott, délután mintegy 4 gyalogos hadosztállal és egy páncélos hadosztállal nagy támadást kezdett északnyugat felé. Ezzel egyidőben a német vonalak mögött ejtőernyősök szálltak ki. A németek maocsul ellenállva északra és északnyugatra vonultak vissza és este jelentősen megrövidült és erősebbé vált állásaikkal eredményesen szálltak szembe az amerikaiakkal.

A Szajna és az Orne torkolata között történt eseményekről csak az a jelentés szól, hogy egy amerikai brit hadihajó kötelék Trouville környékén tűz alá vette a német partvédelmet. A németek sikerrel viszonozták a tüzet. Egy könnyű cirkáót közelharc után elsüllyesztettünk. A többi hadihajó erre mesterséges ködben visszavonult.

Sikerrel járt a német tengeri erők harca

Berlinből jelentik: (MTI) Péntekre virradóra, mint eddig mindig a német védőerő valamennyi tengereme ismét harcban állott az ellenséges partraszállító hajóhaddal. A Szajna-öbölben Le Havretől nyugatra és Fecampnál az ellenséges felvonulás csapataival több ütközetre került sor, amelyek német részről eredményesek voltak. A balszármány St. Vaast előtt el-

süllyesztettünk két darab több mint 9000 tonnát jelentő partraszállítószázadot és a jobbszármány körülbelül 200 méternyi tőlünk az ellenséges gyorsnaszadokat. Bár az angolszások több torpedót löttek ki a német hajókra, nem értek el sikert. Az ellenség mindannyiszor mesterséges köddel burkolózott és úgy menekült meg.

Berlinből jelentik: (MTI) Mint az Inter-

inf különtudósítója jelenti Északfranciaországból a június 10-re virradó éjszaka német repülők súlyos támadást intéztek partraszállítóhajók ellen. Ennek során igen nagy bombákat dobtak le. Még a támadások alatt 3 hatalmas hajorobbanást lehetett megfigyelni. Arromanéte környékén az ellenséges légharítók állásokat, útegeket és partraszállítóhajókat árasztottak el bombákkal. A találatok heves tüvzészeket okoztak anyagraktárakban és lőszer készletekben. A német repülők visszatérésük után meglegedetten nyilatkoztak munkájukról, annál is inkább, mert céljaikat a legkisebb veszteség nélkül érték el. Német vadászbombázók kedvező időjárásban június 9-én alacsonyán szállva, ugyancsak kielégítő jelentéssel tértek vissza. Elsősorban ellenséges táborokat és menetszlopokat és parancsnokságokat támadtak.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti, hogy a német órhajók szombaton hajnalban 2 és 3 óra között Ymuiden közelében kemény harcban visszaverték a brit gyorsnaszadok támadását. Az ellenséges hajókat sok találat érte. Egyik hajó súlyosan megrongálódott. Egy német naszád elpusztult.

Cherbourgöt nem sikerült elvágna az ellenségnek a szárazföldről

Berlinből jelentik: (MTI) Hansen sorhajókapitány az Interinf haditengerészeti munkatársa írja az első négy nap során elszenvedett ellenséges veszteségekről.

A veszteségekről közölt német jelentések és szövetségese forrásokból eredő adatok egyöntetűen megállapítják, hogy a partraszálló csapatok különleges partraszállóhajókban sokkal többet vesztek, mint közönséges kereskedelmi hajókban. Ebben első pillantásra nincs semmi rendkívüli. Ha azonban a szövetségesek vesztesége továbbra is ezen a szinten marad, kénytelenek lesznek még nagyobb erőfeszítés árán és még nagyobb veszteségek kockázatásával, valamelyik kikötőt nagy kikötőt kiharcolni, valamelyik Lidfőjük közelében. Ilyen szempontból csak Cherbourg, vagy Le Havre jöhet számításba, már pedig rövid idő alatt meghusult az arra irányuló minden kísérletük, hogy két oldali támadással meglapartítsák Le Haavre kikötőjét. Cotentin félszigetén pedig eddig hiába igyekeztek ugyancsak kétoldali támadással azzal a céllal, hogy Cherbourgöt elvágiak a szárazföldről. Eddigi kísérleteik nagy veszteségek mellett sikertelenek maradtak. Ennek következtében változatlanul kény-

telenek a beözönlés céljaira parti járműveket alkalmazni, hogy biztosíthassák az utánpótlást. Ez a magyarázata annak, hogy eddig olyan kevés nagy befogadóképességű hajót vesztek el. Ilyen hajókat nem alkalmaz az ellenség, mert nincs kirakodásra alkalmas kikötője. Ha pedig mégis ilyen hajókat használnak, rakományát a tengeren kellene átrakni, ami pedig kész öngyilkosság lenne. Az ilyen kísérletek során a legjobb célpontot szolgáltatnak a német repülőknél. Hogy miként bírja ki huzamosabban az előzőlési műveleteket nagy kikötő nélkül és hogyan vállalhat felelősséget odahaza emiatt az előzőlési parancsnokság, erre a kérdésre várhatjuk a feleletet.

Semmi sem lenne nem kívánatosabb, mintha a francia partról eltűnne az utolsó szövetséges katona is, mert hiszen az invázióknak kell meghozni a döntést. Ez a döntés pedig annál hamarabb bekövetkezik, minél nagyobb lesz a szövetségesek véráldozata Észak-Franciaországban.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelnti: Nantesben a francia tisztviselők és munkások küldöttsége bejelentette a német ténparancsnokságnak, hogy a munkások elhatározták, havonta egy ingyenes túlórával vállalnak, hogy hozzájáruljanak az inváziós csapatok leveréséért folytatott küzdelemhez. Hasonló elhatározásra jutottak a rennesi munkások és tisztviselők is.

Kudarcbá fült a Norman félsziget megszállásának terve

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az egész Norman félsziget megszállására, beleértve Cherbourg város bevételét is, a szövetséges főparancsnokság 12 hadosztályt állított be. Abból a tényből, hogy Montgomerynek erősebben kellett igénybevenni délangliai tartalékait, mint ahogy előirányozták, további következtetéseket lehet levonni a későbbi lehetőségekre, amelyek Montgomerynek még rendelkezésére állnak. Délnyugatangliából még mintegy 18 hadosztályt hozhat át. Világos azonban, hogy azokra a rendkívül nagy kiesésekre való tekintettel, amelyekkel mind emberanyagban, mind hadianyagban számolni kell, még ezeknél a tartalékoknak végező lehetőségével sem nyílik lehetősége többé nagy és messzeágazó hadműveletekre a nekik kijelölt inváziós körzetben. Feltehető, hogy a brit tábornok megismétli az egyszer már meghiusult kísérletét, hogy Cotentin nyugati partján is megvesse lábát erősebb egységekkel. Mindenesetre elképzelhető még egy előretörés St. Malo erősebb körzetében. Ezen túlmenően azonban a neki alárendelt erők már nem elégségesek további akciókra.

Isztanbulból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A török államelnök pénteken a külügyminiszter jelenlétében fogadta az ankarai brit nagykövetet.

Egy nagyváradi kovácsmester öngyilkossága

Bogdandy Vince Timár-utca 11. szám alatt lakó 37 éves kovácsmester átvonlotta magát és meghalt.

A rendőri bizottság azonnal kiszállt a helyszínre és megállapította, hogy az életunt egy hatos Flóbert puskával követte el tettét oly módon, hogy a fegyver csövét szájaiba illesztette és a fegyver ravaszát lábujjával húzta el. A golyó agyát sértette meg és azonnali halált okozott. Tettének oka gyógyíthatatlan betegsége. Temetéséről még nem történt intézkedés.

Nyomatékos felhívás a veszélyeztetett területek kiürítésére

Ne várja senki, amíg kibombózzák

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A légvédelmi kiürítés kormánybiztosa újra nyomatékosan felhívja a közvetlenül veszélyeztetett területeken lakók figyelmét a következőkre:

Nemzeti és egyéni érdekből mindazok, akiket a hatósági előírás helybenmaradásra nem kötelez, a nyári időben bekövetkező súlyosabb légitámadás veszélye miatt minél előbb utazzanak el a részükre kijelölt és kevésbé veszélyeztetett területre. Ugyanez vonatkozik a helybenmaradásra kötelezettek családtagjaira is.

Ne várja meg senki, amíg lakásából kibombózzák. Nemzeti és egyéni szempontjából egyaránt fontos, hogy életét és vagyonát igyekezék mindenki megvédeni. Mindenkinek érdeke, hogy nyugodtan költözködjék el akkor, amikor a hatóságok részletesen tudnak foglalkozni az elköltözni szándékozók ügyével. Számolni kell azzal, hogy egyes vasútvonalak megrongálódnak, az utazás megehezül és csak hosszabb késedelemmel, kerülővel vagy átszállással lehet később a kijelölt helyre menni.

Kormányrendelet az orvosok munkaerejének gazdaságosabb kihasználásáról

A MTI jelenti: Egyes helyeken, különösen a vidéki hatóságok orvosi ellátásában tapasztalható orvosihiány leküzdésére a kormányrendelet adott ki, amely az orvosok munkaerejének gazdaságosabb felhasználásával kapcsolatban feladatokat, az orvosi munkaerők felhasználásának kormánybiztosára bizza. A kormánybiztos megállapítja, hogy a közszolgálatban álló orvosok a közérdekű intézmények orvosai, valamint a magánorvosok munkaereje milyen mértékben, van kihasználva, igénybe vehetők-e más egészségügyi feladatokra. Tervet készít

az egyes egészségügyi intézményeknél alkalmazott orvosok munkaerejének gazdaságosabb felhasználására és gondoskodik arról, hogy a betegség biztosítással foglalkozó intézetek és hasonló szervezetek között megfelelő munkaközösség létesüljön. A feltétlenül szükséges orvosi létszám biztosítása végett az orvosi oklevéllel bíró személyeket, továbbá orvostanhallgatókat honvédelmi munkakötelesség címén közvetlenül igénybe vehetik. Az orvosok számának gyarapítása érdekében javaslatot dolgoz ki az orvosképzés terén könnyítésre.

Segítsük a bombatámadások károsultjait

A főispán és a polgármesterhelyettes felhívása Nagyvárad város közönségéhez

A légitámadás következtében számosan jutottak abba a helyzetbe, hogy egy egész életen keresztül szerzett egyszerű házfelszerelésük és kicsiny vagyonuk értéktelen törmelékké vált.

Szerény anyagi körülmények között élt s ezidőszent semmivel sem rendelkező bombakárosult magyar testvéreink, társadalmi úton leendő megsegítése fontos feladatunkat képezi. Noha az újabb kiadott rendelkezések lehetővé teszik, hogy a zsidók tulajdonát képezett ingóságokat a bombakárosultak használatára bocsássuk, mégis ezzel az intézkedéssel sorsuk nem válik elviselhetővé, mert életlehetőségeiket csakis az által tudnák biztosítani, ha jelentősebb segínyt nyújthatunk részükre. Hogy ezt a célt elérhessük, társadalmi gyűjtést indítunk. Felkérjük városunk minden lelkes és áldozatkész lakosát, a hivatalokat, pénzintézeteket, vállalatokat, kereskedőket, iparosokat és munkásokat, hogy erre a nemes és magyar testvéreket felkaroló célra minél jelentősebb összegeket áldozzanak s tegyék lehetővé azt, hogy a légitámadás kárt szenvedettjei az anyagi romlásból kiemelkedve, érezzék a nemzeti összetartás segítő és támogató erejét. Különösen kérjük erre azokat a kereskedőket és vállalat-tulajdonosokat, akik jömenetelű üzletük mellett, kellő anyagi megalapozottsággal rendelkeznek.

Tudomására hozzuk a város közönségének, hogy folyó hó 11-én a Gyermekvédő Liga helyi tagozatának közreműködésével, az általa eredetileg ezen napra tervezett gyűjtés helyett délelőtt 8 órától délután 6 óráig a bombakárosultak javára urna és persely-gyűjtést is rendezünk.

Felkérjük a város lakosságát, hogy a gyűjtés sikerét adományokkal és megváltási jegyek értékével minél hathatósabban támogatssa.

Közljük a pénzintézetekkel és vállalatokkal, hogy fenti célra szánt adományok 98266 szám alatt, a m. kir. postatakarék-pénztárnál „Nagyvárad thj. város háztartási alap, Nagyvárad” címen nyitott csekk számlán, avagy a városi pénztárnál fizethetők be.

Nagyvárad, 1944. június hó 7-én.

Dr. Gyapay László,
h. polgármester.

Vitéz Rajnay Károly
Biharmegye és Nagyvárad
thj. város főispánja.

Mozik műsora:

APOLLO: A bór.
BELVAROSI: Tóparti látomás.
CASINO: Négylovas hintó.
KORONA: Garzonlakás kiadó.

Harmincezren túl!

Az együttérzés egyik legnemesebb példájáról számolhatunk be ma olvasóinknak, Nem az adományozott összeg nagysága az, amely miatt ki kell emelnünk Gödény József nagyváradi lakos adományát, hanem a mult számunkban meghirdetett összetartás és együttérzés nyilvánítása miatt. Nevezett kedves olvasónk jelenleg nincs is városunkban, katonai szolgálatát tölti. Mégis amikor hírt vett a Nagyvárad elleni terroristatámadásról összekuporgatott kicsiny tizedesi szoldját postára adta és elküldte város bombakárosultjainak. Mindössze húsz pengőről van szó, de ez a kis összeg többet jelent erkölcsi téren, mint sok százhúzza adott ezres összeg. Miközben a mai adományok számbavetele elé készül a bevezető írás, ismét kopogtat a pénzespostás: Fráter Tibor tizedes küld hasonlóan egy kis összeget szerény katonafilléreiből.

Milyen magaslatán állhatnánk a nemzeti erőnyeknek, ha ezek az esetek mindennapjává lehetnének?

Az út, amelyre léptünk, a magaslatra visz. Lépjünk tovább azon az úton, amely az itthoniak féltő aggodására honvédeink együttérzését és otthonhoz való ragaszkodásukat hozza. Az úlmódon teremtett forró szeretet-kapcsolat az otthon és a front között csakis egyedül a közös elérhető célt szolgálja: a győzelmet!

A mai napon a következő adományokat nyugtázzuk:

Nagyváradi bombakárosultakért eddig	P 1570.—
Gödény József tizedes	20.—
Fráter Tibor tizedes	30.—
Kovács Gizella Szent Antal nevében	25.—
Kovács János Kis Szent Teréz nevében	25.—
Dr. Kállay Magda	50.—
Zakariás Andor Károly textilgyárosoké	500.—
Drágos Demeterné K. Sievers halálá alkalmából	20.—

Nagyváradi bombakárosultak részére összesen	2240.—
Országos bombakárosultakért eddig	27.816.02
Összes gyűjtésünk:	30.056.02

Nagyvárad thj. város I. f. Iparhatósága, 10958—1944. kig.

HIRDETÉS

Özv. Ránffy Zsigmondné Lázár Vilmos utca I. sz. a. lakosnak a Tamásy tábornok utca 19. szám alatti telken tűzifatelep felállíthatása céljából az I. fokú Iparhatósághoz benyújtott kérelme és 1884: XVII. t. c. 27. §-a alapján a helyezési tárgyalást 1944. év június hó 15. napján d. e. fél 10 órára tűztem ki.

Erről a kérdéses telep körül lakó szomszédokat, általában a közönséget azzal a felhívással értesitem, hogy mind azok, kik a tervezett telep ellen bármi okból kifogást akarnak tenni, azt az elsőfokú iparhatóságnál (Teleki utca 3. I. em. 6.) tárgyalás napjáig írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik.

Nagyvárad, 1944. május hó 1.

Dr. Kász Károly s. k.
th. tanácsnok,
mint elsőfokú iparhatóság.

Olyan kemény küzdelem dúl Észak-Franciaországban, amelyhez nem volt hasonló ebben a háborúban

Mindez még csak izelítő abból, ami ezután jön. Az igazi megpróbáltatás csak az erős német hadsereg felvonulása után köszönt az ellenségre

Fogságba került Churchill unokaöccse

Stockholmból jelentik: (MTI) Az ide érkezett összes jelentések arról tudósítanak, hogy Észak-Franciaországban az inváziós hadszíntén néhány szakaszán olyan kemény küzdelem dúl, amelyhez hasonló nem akadt még ebben a háborúban. Német körök véleménye szerint mindez még csak izelítő abból, ami ezután jön. Mindkét részről csak most vetik harcba a nehéz fegyvereket és a Hipermodern hadianyagot.

Stockholmból jelentik: (MTI) A New York Times haditudósítója kiemeli, hogy az inváziós erők számára a partraszállás a könnyebb feladatot jelentette, a tulajdonképpeni megpróbáltatások csak azután jönnek, ha felvonulnak az erős német hadseregek.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A német fogságba került Tom Churchill alezredes, az angol miniszterelnök unokaöccse.

Csúfátették a németek a szövetségesek szándékait

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az angolszász előzónlőerők rendkívül súlyos veszteségei már olyan méretűek, hogy Montgomerynak az Orne és Vire torkolatánál lévő hídfőben, valamint a Carentantól északra lévő amerikaiak részéről kiszemelt területről kénytelen volt együttvéve 17 hadosztályt bevetni. Hadseregcsoportjának válogatott kötelékeit különösen a légiúton szállított egységeket az első napon annyira megtizedelték, hogy csak újabb alakulatok állandó odaszállításával tudta a házigazda eltüntetni. Eddig 3 angol gyaloghadosztály, egy gránátos, két páncélosad-

osztály, egy angol légiúton szállított hadosztály és két kanadai gyaloghadosztály került bevetésre. Az alája rendelt kötelékek közül eddig foglyul ejtés útján biztosan megállapították, hogy ott van a 82 és 101-ik légiúton szállított hadosztály, valamint az 1, a 4-ik, a 9-ik, a 29-ik és a 90-ik amerikai gyaloghadosztály. Hogy a szívós német ellenállás mennyire elrontotta a brit tábornok terveit, az első látásra kiténik a zsákmányolt parancsokból, amelyeket a szövetségesek főparancsnoksága az első napra bocsátott ki. Ezek a parancsok, amelyek tartalmát igen sok fogoly vallomása is megerősítette, azt

mondják, hogy például a két levegőben szállított amerikai hadosztálynak megbízatása volt a Carentan-Valognes műút mindkét oldalán legráni és már első nap elzárni dél felé a Cotentin félszigetet, mivel azonban még a legrás előtt sok gépet kilöttek és legrás közben is súlyos veszteségeket szenvedtek, erejükkel nem jutott a széles terület megszállására. A brit hadosztályoknak, amelyek tengeri úton hatoltak az Orne torkolatához és az ettől nyugatra eső rész felé, az volt a megbízásuk, hogy már az első napon meneteljenek nyugat felé a Vire folyó közepéig. Pénteken este a negyedik előzónlő napon meg lehetett állapítani, hogy bár nehéz tengerészeti erők és bombázók mindezeket a hadműveleteket nagyon erősen támogatták — a szövetségesek szándékait csúfátették a németek.

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német Távirati Iroda illetékes helyéről közli, a normandiai parton a német elhárítás tásosságának az is bizonyított, hogy az amerikaiaknak eddig egyetlen egy páncéloskocsit sem sikerült kirakni. A német repülő és tengerészeti tüzérséggel együtt eddig minden páncéloszállítóhajót elsüllyesztettek, vagy visszatérésre kényszerítették.

Erős kombinált akció várható a La Manche csatorna környékén

Berlin. (MTI): A Carentantól északra földszállt amerikai harcscoport csütörtökön és az azt követő éjszaka is tetemes erősítéseket kapott. Ebben a térségben 4 nagy kötelék harcol, azonfelül legalább egy páncélos dandárnyi erő, amely megkísérli, hogy északnyugati irányból Cherbourg ellen törjön előre. A Montgomery parancsnoksága alatt hadseregcsoportnak Dél-Anglia területén még mintegy 20 hadosztály áll rendelkezésre és feltehető, hogy Montgomery ezeket a fennálló hídfőállások további megszilárdítása után mind harcbevételre a norman területen. Főtörékvése az, hogy Cherbourg kikötővárosán kívül megszerze Normandia nyugati partjait is. Ezek szerint ezen a területen még újabb légiszállítási akciók várhatók. Délkelet-Angliában és Skóciában készenlétben álló hadosztályok közül eddig egyetlen sem vetettek harcba. Valószínű, hogy ezeknek a kötelékeknek jelentékeny részével már a legközelebbi napokban megkezdődik az invázió újabb szakasza. Erős kombinált akció várható a La Manche csatorna környékén a Dünkirchen és Ostende közötti vidéken. Erre a célra különleges kanadai alakulatok illanak rendelkezésre. Eisenhowernek tizen a hadseregcsoporton kívül, amely Montgomery parancsnoksága alatt áll, négy kerekén 50 hadosztály van, amelyek körülbelül a felét szánták az Észak-Franciaország és a helga tengerpart elleni támadásra.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A német harci- és csatarepülőek az elmúlt éjszaka folyamán támadták Bayeux és Caen térségében az angol-amerikai partraszálló pontokat. Az ellenséges partraszállító hajók gyülekezési helyein

a bombázások következtében hajótörés és hadianyagban jelentős veszteségeket szenvedtek. Üzem- és hadianyagraktárakat is eltaláltak. Ezek már a támadás alatt heves robbanásokkal égtek. Több partraszállító hajó is kigyulladt.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit és a kanadaiak rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek annak a kísérletüknek a során, hogy megteremtsek az összeköttetést az Orne és a Vire folyók torkolatánál lévő hídfőjük között. Az egyik helyen egy kanadai zászlóaljat aláaknázott árokba kergette

az erőd tüze és itt az egész zászlóalj megsemmisült. Egy másik zászlóalj az esetek holttestein keresztül rohamozott, de a német géppuskák tüze néhány ember kivételével felmorzsolta.

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes német helyről közli, hogy Normandia lakossága rendkívül jó viszonyban van a német csapatokkal és jószántából támogatja a német megszálló hatóságokat. Azonnal jelentést tesz ellenséges repülőgépekről vagy légiúton szállított csapatokról a német katonáknak.

A normandiai partvidéken sikerült az ellenségnek megerősítenie hídfőjét

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnokság közli: A Normandiai partvidéken sikerült az ellenségnek hídfőjét megerősítenie, bár a német haditengerészeti erők és a légi-erő támadásai súlyos veszteségeket okoztak. Az Ornetól keletre ellentámadásunk újabb terepet nyert. Az Ornetól nyugatra lévő hídfőben az ellenséges páncélos erők átkaroló mozdulattal támadták Bayeuxot és tovább nyomultak előre nyugatra és délnyugatra. A vároztól mintegy 10 km-re nyugatra fogtuk fel őket. A Caen térségéből ellentámadásba felsorakozó páncélos csapataink jelenleg Baueuxtól délkeletre állanak heves harcokban. A St. Mere hídfőtől északra és délre előrenyomuló ellenség csak kevés terepet tudott nyerni a szívós ellenállást tanúsító csapatainkkal szemben. A cherbourgi félsziget keleti

partja előtt erős német gyorsnaszádok a június 8-ra virradó éjszaka elsüllyesztett egy ellenséges naszádot, torpedó találatokkal súlyosan megrongáltak egy torpedórombolót és egy másik partraszállító naszádot. A péntekre virradó éjszaka gyorsnaszádunk elsüllyesztettek ugyanezen a tengerrészen 2. összesen 9200 bruttó tonnányi nagy partraszállító hajót egy ellenséges kötelékből. Aknázárainktól az ellenséges partraszállító flotta állandóan újabb súlyos veszteségeket szenvedett. A német légierő is eredményesen folytatta harci- és csatarepülő-kötelékeivel támadásait az ellenséges partraszállító flotta ellen. Június 7-én és a június 8-ra virradó éjszaka elsüllyesztettünk összesen 35.000 bruttó tonnát kitevő hat szállítóhajót és egy partraszállító járművet. Ezenkívül súlyosan megrongáltunk 4 több mint 3000 bruttó tonnát kitevő könnyű szállító-

hajót és 8 különleges szállítóhajót. Bombatalálat ért egy nehéz és két könnyű cirkáló. Német légvédelmi tüzérség lelőtt 45 ellenséges repülőgépet.

Nyugodtan ítélik meg a németek az angolszász inváziós csekély térférséget

Berlin. (MTI.): Az inváziós harcra mindkét fél új erőket vonultatott fel a már világosan kialakult súlypontokra. A németek főképpen a Caentól északra, valamint Bayeuxtól északra fejtették ki erős nyomást. Az angolszászok 15 km-re mélységben Tirivierenél, illetve ennek irányában jutottak legtávolabb a partraszállók helyétől. Német katonai körökben az eddigi elért csekély angolszász térférséget nyugodtan ítélik meg és bangoztatják, hogy a németek érdeklődve várják az invázió kibontakozását.

A német ellentámadás kihatással lesz a csendes-oceáni hadműveletekre is

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Domei Iroda az invázióhoz fűzött fejtegetéseiben írja: A német ellentámadások sikerének kihatása lesz a jelenlegi és jövőbeli csendes-oceáni hadműveletekre. Japán reméli, hogy a német csapatoknak sikerül a szövetséges inváziós egységeket teljesen felmorzsolni. Japán tömörülni fog a csendes-oceáni harcokra és mindent latbat, hogy az ellenséget teljesen megsemmisítse.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Tozso miniszterelnök a Führerhez intézett baráti üzenetével teljes bizalmának ad kifejezést arra vonatkozóan, hogy Németország győzedelmeskedik az angolszász előzónlő erők fölött. Biztosította a Führert a japán nép együttműködéséről a közös ellenség legyőzésére.

Tovább tart az olasz fronton az ellenséges nyomás

Az olaszországi arcvonalon egész nap tovább tartott az erős ellenséges nyomás biztosító csapataink ellen a Tibertől nyugatra, a partmenti szakaszon és a Vico-tó mindkét partján anélkül, hogy az ellenség említésre méltó eredményt érhetett volna el. Csapataink feladták Tarquinus szakaszát. Az arcvonal többi részéről nem jelentenek különösebb eseményt. A Dalmát-part előtt fekvő Brac-sziget ellen intézett ellenséges támadó vállalkozás eredményes elhárítása során egy bajor hegyi vadász hadosztály egyik zászlóalja különösen kitüntette magát Theorner százados vezetésével. Tom Churchill angol alezredes, Lissa sziget parancsnokát foglyul ejtették.

Keleten Jassitól északnyugatra csütörtökön is eredménytelenek maradtak a szovjet megismételt ellentámadásai. Tarnopoltól északra helyi vállalkozásokra került sor. Gránátosaink ott megsemmisítették egy szovjet zászlóaljat és egy páncélos elhárító ezredet.

Nagy légitámadás Németország felett

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Június 9-én a délelőtti órákban Dél-Németország fölött heves légitámadás alakult ki a nagy számban felszállott német vadászpilóták és erős vadászvédelemmel működő északamerikai bombázó kötelékek között. München térségében különösen heves légipárbajokra került sor, amikor a német vadászok különféle irányokból nagy lendülettel törték rá az ellenséges alakulatokra. Eddig beérkezett jelentések szerint legalább 28 északamerikai repülőgépet lőttek le és

Ceretan

az én vetőmag csúvárom

Viszonteladónak engedmény!

Beszerezésről tájékoztat:

«Bayer» NOVÉNYVÉDELMI SZEREK ELOSZTÓJA
TILLINGER GYÖRGY, UJVIDÉK

ezen zöme négy motoros bombázó volt. Az amerikaiak úgy dobták le bombáikat, hogy nagyjából nem is látták a célpontokat. A bombák nagyobb része München város lakónegyedét érte.

De Gaulle az Egyesült Államokba érkezik

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat Washingtonból származó jelentése szerint Roosevelt pénteken közölte, hogy De Gaulle a következő négy héten belül az Egyesült Államokba érkezik, hogy vele találkozzék. Roosevelt De Gaulle útjára két időpontot javasolt: vagy a június hó 22-e és 30-a közötti napokat vagy a július 6-a és 14-e közötti hetet.

Még most sem javul az időjárás a Csatorna fölött

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az United Press szerint pénteken reggel sem javult meg a Csatorna fölött a rossz időjárás. Péntekre virradó éjszaka állandóan esett az eső, az ég felhős és szürke maradt.

Az ellenség veszteségének mérlege

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az inváziós csapatoknak eddigi vesztesége — óvatos becslések szerint — legkevesebb kétszáz ezer bruttó regisztrált tónna. Természetesen ennek megfelelő az ellenség ember- és anyagvesztése is.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf főügyi tudósítója jelenti Észak-Franciaországból:

Az eddigi jelentések szerint június 5-én 2 óra 35 perctől kezdve június 9-én 12

Hirdessen a Magyar Lapokban

Még mindig gyarapodik a zsidóvagyon rejtőgetőinek száma

Nagyvárad. Néhány nappal ezelőtt megemlékezett lapunk arról, hogy a rendőrség büntetőbírósa mintegy háromszáz zsidóvagyon elrejtési ügyet tett folyamathá. Az ügyek tárgyalására még eddig nem került sor, miután időközben állandóan érkeztek a nyomozó hatóságoktól a többi feljelentések is, amelyek pentek délig

meghaladták a kilencszázat! A rendőrség most iktatja a feljelentéseket és ezeknek tárgyalása a legközelebbi napokban megkezdődik.

Mint értesülünk, egyes terheltek ellen emelt vád olyan súlyos, hogy 100.000 pengőnél magasabb értékek elrejtéséért kell felelniök a bíróság előtt.

Hallensleben:

Az inváziós harcok első menete kétségtelenül a németeknek kedvezett

Berlin. (MTI): Az angolok és amerikaiak eddig partraszállított inváziós kötelékei elsősorban arra törekednek, hogy a Caentól északra levő térségben elfoglalt hidfőállásokat egyesítsék a Bayeux térségében megszállt tereppel, hogy a Cotentin-félszigeten Carentan és Lessay közötti vonalat elszigeteljék. — állapítja meg Martin Hallensleben, a Német Távírási Iroda katonai tudósítója. Hallensleben aztán kifejti, hogy az angol-amerikai vállalkozás első három napjának kezdeti harcainak után világosan látezik, hogy a kezdeti harcok két célpontja Le Havre és Cherbourg kikötője. A német kézre jutott angolzász parancsok és a térképek is arra vallanak, hogy ezt a két kikötőt szerették volna minden eszköz latbavetésével megszerelni, mindjárt az invázió első napján. Ezeket a célpontokat nem érték el. Ma az invázió 4-ik napjának estéjén már mintegy 18 hadosztályt szállítottak légi- és vízi-úton a szárazföldre. Ebből ugyan most már csak legfeljebb 11, a teljesen harcra kész állapotban levő. Ennek elle-

nére még nem jutottak sokkal közelebb ezekhez a pontokhoz, sőt helyenként még távolabbra kerültek, mint június 6-án voltak. Tulzán nélkül állapítható meg tehát, hogy az inváziós harcok első menete nem az előzőlő csapatok javára dőlt el, hanem kétségtelenül a németeknek kedvezett. Ez a tény tehát egészen biztosan hatással lesz a jövőre is. A helyzetet áttekinve, kétségtelenül megállapítható, hogy szó sem lehet még csatáról vagy egyenesen csatáról. Az angolszász veszteségek viszont óráról-órára nőnek. — állapítja meg végül Martin Hallensleben.

Mocsáry államtitkár Debrecenben és Miskolcon

Mocsáry Dániel földművelésügyi államtitkár kedden Debrecenbe utazott a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara bombakárt szenvedett székházának megtekintésére. Az államtitkár a mezőgazdasági kamara vezetősége kíséretében részletes szemlét tartott az épületben, majd megbeszélést folytatott a kibombázott kamarai hivatal elhelyezéséről és működésének biztosításáról. Ezután megtekintette a város kárt szenvedett lakónegyedét, majd továbbutazott Miskolcra, ahol ugyancsak a mezőgazdasági kamarát ért károsodást vette szemügyre. Ugyanis a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara nyugdíjalapjának bérházát érte súlyosabb bombakár. Az államtitkár a kamara vezetőségnek kíséretében itt is szemlét tartott a város károsult negyedeiben, ezután rövidebb megbeszélést folytatott vitéz Borbély-Maczkay Emil főispánnal, akiktől megnyugvással szerzett tudomást arról, hogy a polgári, katonai és rendőri hatóságok szoros együttműködésével, gyorsan és kifogástalanul szervezték meg a mentési munkálatokat és a kibombázottak elhelyezését és ellátását.

Be kell szolgáltatni a bombarepeszeket

Nagyvárad. A rendőrség illetékes ügyosztálya lapunk utján felkéri mindazon városi polgárokat, akik tulajdonába a bombatámadásból származó repeszek kerültek, szolgáltatásuk be a rendőrségen. Ezáltal hazafias kötelességet teljesítenek, mert a tűzszerészek a bombarepeszeket átvizsgálva megfelelő tapasztalatokat szereznek.

Kövérházakban és vendéglőkben közzé Magyar Lapok-at.

óraig 367 brit és északamerikai repülőgépet semmisítettünk meg. A part különböző részein és a part előtti zárákon közben mindig több vitorlázó repülő és egyéb repülő roncsait, valamint amerikai és brit pilóták holttesteit veti partra a víz.

Nem tudják a szövetségesek élelmezni az elfoglalt területeket

Berlin. (MTI): Lehmannak, az UNRRA legfelsőbb vezetőjének kijelentésével kapcsolatban a Külföldi Tájékoztató Szolgálat a következőket írja: Két nappal az invázió után Lehmann a következő nyilatkozatot adta: A feladat nem lesz könnyű. A világ készletei élelmiszerekben, ruházati cikkekben, valamint minden más szükségleti cikkekben

a négy háborús év által teljesen kimerültek. A szükséges szállítóeszközök nincsenek meg, éppen ezért ne várjátok a készletek gyors felbukkanását.

Az inváziós területek lakossága ebből megtudhatja, hogy a szövetségesek teljesen képtelenek arra, hogy a lakosságot az általuk elfoglalt területeken élelmezzék.

Tarquineától északra vonultak vissza a németek

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az 5-ik amerikai hadsereg csütörtökön elsősorban a Tirenitengerparti vidéken folytatta támadásait. A német biztosító kötelékek több órai harc után és parancs szerint Tarquineától északra vonultak vissza. Fobrica helység védője

13 amerikai páncélost megsemmisített, majd kiürítette a helységeket. Mre Rotondó térségben az ellenség támadásai során súlyos veszteségekt szenvedett, amely az esti órákban kénytelen volt a támadásokat felbeszakítani.

Ma nyílik meg!

a Rimandóczy-fürdő férfi gőzfürdője, úgy hogy szombaton és vasárnap már a nők és férfiak is igénybe vehetik a gőzfürdőt. A gőzfürdő nyári rendje: tehát: kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap a hölgyek, szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap a férfiak fürödhetnek. A kád-osztály, a hétfő kivételével, bármely napon mindkét nembeliek rendelkezésére áll.

A honvéd nem kérdezi, mit kap azért, hogy életét feláldozza

Miért nem valósulhat meg ez a szellem itthon? Reményi Schneller Lajos nagyhatású beszédet mondott Baian

Bajáról jelentik: (MTI) Baja thj. város pénteken iktatta be hivatalába dr. Endrey Bélát.

Erre az alkalomra odaérkezett Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, a város országgyűlési képviselője is, akit a városházán ünnepélyesen fogadtak. A Bajai városi templomban misével kezdődött a beiktatási ünnepség. Azután vonultak át a városházára, ahol megjelent Fernbach Péter újvidéki és Vojnits Gyula szabadkai főispán is. Hódmezővásárhely népes küldöttséggel képviseltette magát Cseh András apátplébános vezetésével. Az új főispán ugyanis hódmezővásárhelyi. A rendkívüli közgyűlést Bernhardt Sándor polgármester nyitotta meg. Üdvözlő szavai után küldöttség hívta meg az új főispánt a díszterembe.

Az egybegyűltek lelkesen ünnepelték az új főispánt.

A főispán nagy tetszéssel fogadott beszéd után a pénzügyminiszter tartott beszédet és többek között ezeket mondotta:

— Igérem, hogy mint Baja városának immár csaknem tíz éve képviselője, ugyanazon az úton haladok, mint eddig. Nem téríthet le semmiféle politikai változás jobbra vagy balra, hanem azon az úton haladok, amely a tiszta jobboldali keresztény magyarságot akarja. (Eléuk helyeslés.)

— Ezt az alkalmat felhasználom arra, hogy a főispán urat meleg szeretettel üdvözöljem a kormány és a magam nevében. Mi már találkoztunk akkor, amikor Kászonfy Richárd volt bajai főispánt iktatták be, amikor a főispán elkísérte ide a volt főispánt. Számomra emlékezetes marad ez, mert amikor a két jó magyar elbucszott, a mostani főispán szemében könny csillogott. Ha egy férfinak bucsuzáskor könnyezik a szeme, annak nagy értéke van, mert annak a férfinak szíve van.

Önzetlenül kell dolgozni

— Azt mondtam előbb, hogy önzetlenül kell dolgoznunk.

— Hét éve viselem a pénzügyminiszteri tisztséget. Ez alatt komoly nehézségeket működésemben mindig csak az önzés okozott. Az önzetlenség a záloga annak, hogy a célok és tervek valóra váljanak.

— Kinn a harctéren a honvéd nem kérdezi, mit kap azért, hogy az életét tessen kockára. Tiszta hazaszeretettel felelősen teljesíti kötelességét. Miért nem lehet ez a szellem itthon is megvalósítani? Hála Istennek mind kevesebben vannak, akik nem akarnak beleilleszkedni ebbe a gondolatmenetbe, de még mindig vannak, akik a nemzeti vagyonná vált zsidó vagyonnal osztzkodni akarnak és az a gondjuk, hogy kire mennyi jut. Ez pedig téves felfogás, mert ez a vagyon a nemzeté. Ez a vagyon a mai hallatlan háborús erőfeszítésnek, amit a jobb jövő érdekében fejtünk ki, egyik erőforrása. Nemzeti erőfeszítéseink adják egyben erkölcsi alapját annak, hogy a zsidóvagyon igénybe vehessük. A nemzetnek, mint egésznek joga van a zsidó vagyon a nemzet céljaira fordítani, mert évtizedekig elnéztük, hogy a zsidók nagyobb részét vegyék el a nemzeti jövedelemnek, mint ami megillette őket. A nemzetnek tehát joga van arra, hogy amikor léte veszélyben forog, az így keletkezett vagyont a közösség javára fordíthassa. Eppen ezért méltóztatásuk

megengedni, hogy nyomtatékosan felhívjam azokat, akik netalán az átmeneti időben ilyen vagyon birtokába jutottak, sürgősen szolgáltatassák be, mert téves fel-

fogásban élnek. Az illetők ugyanis nem zsidóvagyonot rejtene, hanem nemzeti vagyont, amire a nemzetnek szüksége van teljes egészében.

Első a közérdek és csak utána a jogos magánérdek

— Nem szükséges, hogy mindezeket itt újra részletesen kifejtsem. Elsősorban áll a közérdek és csak azután a jogos magánérdek. Elismerem, hogy igenis van jogos magánérdekek, de csak akkor, ha a közérdeket már kielégítettük. Amikor nagy terület nyílik a keresztény magyarság számára, amikor a zsidókat kiküszö-

böltük a gazdasági életből, akkor a magyar nemzet kereszténytagjainak meg kell mutatni, hogy más szeltemben élnek. Ha csak arról volt szó, hogy beüljünk a zsidók helyére, szakértelem nélkül és ott folytassuk, ahol a zsidó abbahagyta, akkor az egész változás nem ér semmit. A vagyonygyűjtés kívánatos, de nem

Páger Antal

A filmnek közelebb kell hoznia egymáshoz a társadalmi osztályokat

Nagyvárad, jún. 10. Többször-kétször határozott formában megírták a fővárosi lapok, hogy Páger Antal filmkormánybiztosi kinevezése most már eszt napok kérdése. A Nagyváradon idős nagy színész, akihez kérdést intéztünk erre vonatkozólag, nem cáfolja a híradást, de viszont nem óhajt elébeugni az eseményeknek és természetesen nem nyilatkozik arról, milyen programot kíván megvalósítani, ha megkapja ezt a rendkívüli jelentőségű megbízást, amelyre rátermettebb embert nehéz volna ma a magyar életben találni. De

mint színésznek és filmszakembernek is megvannak az elgondolásai, amelyeket eddig is követett s a jövőben is követni kíván. Kétségtelen, hogy a magyar film gyökeres újításokra, változtatásokra szorul, nagy feladatok várnak megoldásra, el kell végezni egy kíméletes kis takarítást, új írókat és művészeket kell bevinni a filmelőállítás munkájába, akiket eddig a zsidó befolyás háttérbe szorított és ki kell nyitni az ablakokat, hogy friss levegő áramoljon a magyar filmkultúrába.

Fiatal és tehetséges írók a nemzeti ügy szolgálatában

— Ami az írókat illeti, — mondja Páger Antal, — a legelső feladat megfelelő utánpótlásról gondoskodni, mert a filmtechnika alapos ismerete nélkül a legtehetségesebb író sem tudhat használatos forgatókönyvet kitermelni. Vélhető, hogy ez nem megy nehézségek nélkül s el vagyok rá készülve, hogy az átmenet lassú lesz. De annyi tehetségünk van, hogy csak irányítani, foglalkoztatni kell őket, bepillantást kell nekik engedni a filmgyártásba, bizonyos szervezettel és jóindulattal kell kezelni ötleteiket, kísérleteiket s a siker nem maradhat el. Felhívást kell intézni fiatal, tehetséges írókhoz, az ismeretlenekhez is, de természetesen csak olyanokhoz, akik már felmutattak valamit az irodalom terén. Eszemáigában sincs, hogy ebben a felfedező igyekezetben ösztönözzem a kutatást ajánljam. Ez a dilettánsok tömegrohamára vezetne, amire nem rendezkedhetünk be. Hiszen már eddig is épp elég részünk van ebben. A Kerecsendi Kiss Márton fölemelkedése különös biztatót adott a műkedvelőknek: tanítók és más titkos drámaírók meg forgatókönyvírók tömegesen kerestek fel engem kéziratokkal, hogy felelősek fel őket is. Marci is panaszkor-

dik, hogy tanítókollégái az ország minden részéből kilószámra küldték neki a „forgatókönyveket”, egyengesse útjukat a stúdió felé. Hát nekem ne küldjenek semmit ismeretlen östehetségek, mert nem olvasom el műveiket, nincs rá időm és nem is látom ennek semmi célját. A Kerecsendi esete egészen más volt. Ő mégsem a teljes névtelenség homályából lépett elő, hiszen verseivel, novelláival már azelőtt is szerepelt különböző folyóiratokban. S mikor a „Harmincadik” forgatókönyvét kezembé vettem és találmra beleolvastam a közepébe, meg az elejébe, végig kellett olvasnom az egészet s azonnal megállapíthattam, hogy kivételes tehetségű író munkájával van dolgom. De Kerecsendinél ezenkívül az első perctől kezdve annyi szorgalmat és odaadást tapasztaltam, mint egyetlen fiatal szerzőnél sem. Résztvett a „Harmincadik” előállításának minden mozzanatában, épp úgy, mint „Az első” színrehozatalának minden részletmunkájában, úgyhogy két év alatt tökéletesen megtanulta úgy a színpad, mint pedig a film technikáját. Ezen a vonalon kell haladnia annak a fiatal íróknak, aki a filmelőállítás terén sikert akar elérni.

Színészutánpótlás

— Ami pedig a színészeket illeti, — folytatja Páger Antal, — ezen a területen is van tehetségünk elég. S a zsidó világ letűnével meg is fogják találni az érvényesülés lehetőségét. Magam is elindulok tehetségeket kutatni a vidéki

színházakhoz, részben vendég szereplések alkalmával, részben pedig tervszerű felfedező úton. Itt, Nagyváradon is, Kassán is láttam már több tehetséges fiatal színészt, akiknek jövőjük lesz a filmen. Egy kassai színészről például

Mielőtt

ruhát festet tisztított,
keresse fel

TÓTH kelmefestő — vegytisztító

Gillányi-ut 5. Telefon: 39-43.
Telefon hívásra házhöz megyünk

harácsolással és árdragítással, hanem komoly szakértelemmel és takarékos lemondó étellel. Ha ez így lesz, ez a változás a nemzetnek hallatlan előnyére válik.

— Ma nem illik sokat beszélni, hanem sokat dolgozni és keveset beszélni. Végetül legyen szabad utalom a miniszterelnök beszédére, melyben megállapította céljainkat és megmutatta, melyek az odavezető eszközök: A fegyelmezett kemény munka és a győzelembe vetett szilárd hit.

A miniszter beszédét a közgyűlés közönsége igen nagy helyesléssel fogadta.

már főszerepet fog játszani „Az első” filmváltozatában... Feltétlenül szükséges új tehetségek beállítása nemcsak tisztán művészeti szempontból. A közönség is vágyik új arcokra; unalmassá válik, ha minden filmen ugyanazokat látja. A magam arcát sem kívánom évenként több, mint három filmen látni: annyi mindenben tudom én időmet és munkaerőmet hasznosítani, hogy évenként három film nekem tökéletesen elég.

Az ügyvezetett probléma-filmekről kérdezzük meg a kiváló művész és jövőbeni filmkormánybiztos véleményét.

— A film sem haladhat el azok mellett a társadalompolitikai kérdések mellett, — feleli, — amelyek manapság mindenkit foglalkoztatnak, hiszen a filmnek felmérhetetlen nevelő ereje van. De ez nem jelenti azt, hogy propaganda-filmeket gyártunk és legkevésbé sem azt, hogy társadalmi ellentéteket szítsunk. Ellenkezőleg, az egyes társadalmi osztályok egymáshoz való közeledését kell megvalósítanunk a film eszközeivel is, azonban kirívó célzatosság nélkül. A filmnek a tiszta művészet módszereivel kell szórakoztatni, szépet és jót nyújtani s akkor a nevelő hatás magától adódik. Tapasztalhattam ezt a „Harmincadik”-nál is, amely élvezetes, lebilincselő dráma s ugyanakkor hasznos is. Egész tanítónemzedékek életfelfogását terelte helyes irányba. Köztudomású, hogy sokan csak azért mennek tanítói pályára, mert nincs módjukban másként végezni tanulmányaikat s aztán más foglalkozási ágakban helyezkednek el, mert semmi kedvük sincs Isten-hátamögötti falvakban kis parasztyerekekkel bibelődni. Nos, a „Harmincadik” című film, mint ezt rengeteg hozzászólás és Kerecsendihez érkezett levél tanúsítja, számos tanítót ébresztett szép nemzetnevelő hivatásának tudatára. Ime egy film, amely nagyszerű propagandát fejtett ki, anélkül, hogy propaganda-film lett volna.

Ezeket mondja Páger Antal a film-előállítással kapcsolatos elképzeléseiről. Kétségtelen, hogy hatalmas átszervező munkát fog végezni, ha mint filmkormánybiztos veheti majd kezébe a magyar film ügyét.

Jávor Béla.

ROMMEL „PÓKHÁLÓI” AZ INVÁZIÓ ELHÁRÍTÁSÁBAN

A világháború döntő küzdelmében, az inváziós harcban június 6-án éjfél óta működik a nyugati német elhárító hadigépezet, amelynek erejével az angol-szász támadók mindjárt az első órában megismerkedtek. Az ejtőernyős és légi uton szállított hadosztályokból fogságba került angol és amerikai katonák kihallgatásuk során különösen a Westwall akadályairól beszélnek, mint a támadás legnagyobb nehézségeiről. Német katonai hírmagyarázók ezeket az akadályokat „Rommel pókhálói” néven emlegetik, amelyek a mostani gigászi küzdelemben nagy szerepet játszanak és mindjárt az első napokban kitűnően beváltak. Mondanunk sem kell, hogy az akadályrendszert azért nevezték el Rommel-pókhálóknak, mert az a német vezérkar egyik legkiemelkedőbb hadvezérének, Rommelnek a találmánya. Mi is hát ez a Rommel-pókháló és mi ennek a furcsa nevű harci eszköznek a feladata a mostani súlyos harcokban?

A korszerű erődvonalak nem foytonos, megszakítás nélküli vastag védőfalból állnak, mint a híres kínai fal, vagy pedig a középkori várak védőfalai. Az erődvonalt bizonyos tervszerűség szerint épült erődökből áll. Régen egy területet úgy védtek meg az ellenséges betörések ellen, hogy köréje vagy eléje nyolc-tíz méter magas kőből készült erős falat építettek. Egy ilyen várfal építése annakidején évekig is eltartott és azon az egész környék lakossága éjjel-nappal dolgozott. A régi erődvonalak, vagy várfalak hosszúsága legfeljebb néhány kilométer volt, míg a mai erődvonalak hossza több ezer kilométer is, mint a Westwallé is. Nehéz lenne elképzelni azt, hogy például Narviktól Biarritzig százezer kilométeres hosszúságban a németek egy folyamatos, magától betonkerítést építsenek, amelynek vastagsága jó néhány méteres vasbeton. — Ennyi anyagot és munkát, amivel egy ilyen falat lehetne építeni, nehéz lenne összeszedni.

A tengerparton tehát egymástól bizonyos távolságokra épülnek a hatalmas betonerődök, úgy hogy a közöttük levő szabad területre fegyverekkel lőni lehet. Ha tehát az ellenség két keton-erőd közötti területen akar támadni, azonnal megszólnak a géppuskák és lövegek és az ellenség kénytelen a harcot felvenni. Egymás mögött, egymástól bizonyos távolságra több sorban húzódnak az erődök, amelyek mélysége helyenkint 100 kilométer lehet és egymás mögött sokszor húsz sorban is vannak erődök. Egyszerűen a sakkasztroszerűen elhelyezett erődöket úgy építették, hogy a terepnek egyetlen négyzetmétere se maradjon, ahova valamelyik erődből tüzelni nem lehet.

Ilyen elvek alapján készült el a lemondernebb betonerőd is: a Nyugati Fal. Az egyes erődök közötti üres részeket úgy nevezték „terközterületekkel” látják el, hogy az erődök között megnehezítsék az ellenség beszivárgását. A Rommel-pókháló tulajdonképpen olyan akadályrendszer, amely a Westwall erődjei között épült és az erődök közötti teret, mint valami háló tölti ki.

Pókhálóknak pedig azért nevezték el — igen találóan — az erődök közt kitöltő akadályokat, mert az éppen úgy megfogja a támadni akaró ellenséget, mint a pókháló a legyet, amely nekirepül. A Rommel-pókháló különböző változatokban készült. Leggyakoribb fajtája, hogy a földre erősen, néhány méter mélységre, egymástól néhány méter távolságra fagyvasoszlopokat vernek le. Ezeket az oszlopokat sűrűn összekötik erős tuskés-dróttal, amelyeken horogszerű tuskék és szabadon lógó drótszalak vannak. Ha

az ellenséges ejtőernyős beleesik ezekbe a pókhálóba, felakad a tuskésdróton, a tuskék a ruhájába akadnak, a horgok belenyomulnak a nadrágjába, a zubbonyába és csak nagy ügyvel-bajjal vagy egyáltalán nem tud megszabadulni tőlük. A szabadon álló tuskésdrótszalak pedig azt a célt szolgálják, hogy amikor a kellemtelen helyzetbe jutott ejtőernyős katonára ki akarja magát szabadítani, még inkább rátekerednek, mint a hínár az uszó lábára.

A pókháló persze nemcsak ilyen egyszerű kivitelben készülnek. Vannak pókhálóakadályok, amelyeket betonba ágyazott cövekre szereltek, a földtől néhány méter magasságban és egymás alatt több sorban helyezkednek el a tuskésdrótok. Az akadályok között érintőknak vannak elhelyezve. Ezek gyújtószerkezete összekötésben van a dróttal. Amikor a drótok közé belekerült bajba jutott katonára a drótok rángatja, az aknáé és föltetek felrobbannak. Így teszik harcoképtelenné a hivatlan vendéget.

Sokszor az akadályokat elektromos árammal töltik meg. Ez lehetetlenné teszi a drótok megérintését és elvágását. Az akadályok, amelyeket a Westwall tel-

jes sávját kitöltik az erődök között és a Todt-szervezet óriási munkája árán készült el, felül természetesen nem láthatók, a leugró angolszász ejtőernyősök tehát nem láthatják, hogy lent mi várja őket. A „pókháló” felülről vékony hálával vannak befedve, amelyek tetjét úgy festették be, hogy az a magasból veteményeskertnek, rozstáblának, bokros rétnek, vagy erdőnek látszik. Az ejtőernyősök csak akkor lépődnek meg igazán, amikor esés közben a felső vékony burkoló háló átszakítva, puha rét vagy a vetés helyett tuskés dróttakadályokba esnek.

A dróttakadályokat sok helyen figyelik és a fegyverek az erődökben is úgy vannak beépítve, hogy az akadályokat is tudják lőni. Amint tehát az ejtőernyősök és a légiuton szállított egységek belekerülnek a „pókháló” karmaiba és a kényelmetlen helyzetből minden erejükkel szabadulni igyekeznek, megindul a fegyverek gyilkos tüze. A mostani inváziós vállalkozás első napjaiban — mint a jelentések beszámolnak — igen sok angol és amerikai ejtőernyős katonát fogtak el Rommel pókhálói.

Felhívás Nagyvárad munkásságához

Munkások! Bajtársak!
A háború a nemzet minden tagjára sok nehézséget és szenvedést hozott, amelyet erős, magyaros helytállással megosztva vállalunk kell, mert magyar dolgozókhöz méltóan szabadon akarunk élni a Hazánkban.

A legutóbbi légitámadás sok-sok magyar családot fosztott meg szeretteitől, felnőttek, gyermekek életüket vesztették. Mind, mind véreink voltak! De elpusztult az ingóság, a mindennapi kenyér, a ruházat, a kis családi tűzhelyek együtt. Akik életben maradtak és dolgozni tudnak és hajlékunk is sértetlen maradt, nyissuk meg szívünket és segítünk azoknak, akik oly sokat szenvedtek, segítsünk bombakárosult testvéreinken. Ezt kívánja a közönségi érzel!

Bombakárosultaknál látott szenvedés indított arra, hogy üzemenként, üzelenként, beleértve a szabadfoglalkozási ágakat is, felhívjam minden önzertes bajtársam figyelmét a gyűjtésre. Adományait a 98 266 szám alatt a m. kir.

Postatakarékpénztárnál „Nagyvárad th. város Háztartási Alap. Nagyvárad” csekk számlán fizessék be.

Bajtársaim! Mi dolgozók, öntudatos munkásokhoz méltón mindig idejében megértettük mások szenvedését. Gonaoljunk vissza az árvízkarosultakra és a sebesült honvéreinkre, akikért szintén időben megindítottuk a gyűjtést.

Egyesületem felhívását tegyék magatokévá és adjunk, adjatok azoknak, akik ártatlanul szenvedtek el a légi terrorátámadást! Nézzetek körül a munkásnegyedekben, ezek szenvedő lakói esdve várják a munkások segítségét is! Igyekezzünk a könnyeket letörölni, indítsuk meg a mai napon a gyűjtést a bombakárosultak javára.

Nagyvárad, 1944. június 9.

Bajtársi szeretettel:

SZABÓ JÁNOS,
építőmunkás,
a Nemzeti Munkaközpont
nagyvárad elnöke.

Spanyolország bajai az olajjal

Az ibériai félsziget, bár sok ásványi termékkel rendelkezik, az olajellátás terén, eddig majdnem egészen a külföldről függött. Ennek azután az is volt a következménye, hogy angolszász részről éppen ezen a ponton is gyakoroltak szükség esetén „kellő nyomást” Spanyolországra. Még mielőtt a mostani háború kitört volna, a spanyol föld évi olajfogyasztása körülbelül félmillió tonna volt és ez a mennyiség most természetesen emelkedett és már elérte a kétszáz ezer tonnát. Ezt újabb legnagyobb részben az USA szállította, amely ezen a téren felváltotta a Szovjet köztársaságot, amely régebben a Földközi-tengeri úton juttatta el tankhajóin a szükséges plajmennyiséget Spanyolországba.

A háborús nyomással kapcsolatban Spanyolország egyrészt igyekezett kiépíteni saját tankflottáját. Persze ez a flotta még nem valami igen nagy befogadó képességű, hiszen az első spanyol petróleum tankhajóját csak 1927-ben ez-

rezték meg: abban az esztendőben, amikor az állam monopóliummá tette a kőolajjal való ellátást. Később azután újabb és újabb hajók állottak be ebbe a szolgálatba és ma már csakugyan flottáról lehet beszélni, amelynek a befogadási képessége 130.000 tonna. Közöttük egészen modern építésű hajók vannak és a közeljövőben készül el hét újabb tankhajó.

Spanyolország azonban más rendszabályokat is tett, különösen amikor angolszász részről fenyegetve látta a szükséges mennyiség behozatalát. Ezért előszörban kémiai rendszabályokat alkalmaztak, hogy a motorok, benzinszükségletét különféle növényi eredetű alkoholokkal pótolják vegyítés útján. De intézkedések történtek arra is, hogy amennyire csak lehetséges, használják fel az Asturiában meglehetősen gyér hozamu olajmezőket. Ennél sokkal fontosabbnak tartják a szintetikus olaj előállítását, főleg vegyi úton.

Átvette hivatalát a szatmári ügyészség új elnöke

A Kormányzó Ur a miskolci ügyészség élére kinevezett dr. vitéz Tapolcsányi Dezső helyére, a szatmári ügyészség elnökévé dr. Szabó Gusztáv volt kir. járási-réségi elnököt nevezte ki.

Dr. Szabó Gusztáv már Szatmarra érkezett és június első napjaiban átvette a királyi ügyészség vezetését. Ezt megelőzően történt meg az új ügyészségi elnök hivatalos esküvője. Ebből az alkalomból a törvényszék dr. Pető Elnő elnök vezetésével teljes ülést tartott és dr. Szabó Gusztávotól az esküt kivette. Az ügyészség új elnökét dr. Pető Jenő kir. törvényszéki elnök köszöntötte meleg szavakkal és kifejezte azt a teljes bizalmat, amellyel nemcsak a bírói és jogászkar, de Szatmár vármegye egész népe néz a működése elé.

Válaszában dr. Szabó Gusztáv kir. ügyészségi elnök hangzottatta, hogy mindig a pártatlan igazság embere lesz.

Vasárnap csemegéje a ruházati iparosok által rendezett „Művész Matiné” a bombakárosultak javára

Csak pár óra választ el attól, hogy meggyőződjünk arról, hogy milyen hatalmas erkölcsi és anyagi eredménnyel zárult a ruházati iparosok által vasárnap d. e. fél 11 órakor rendezendő művészmatiné, amit a bombakárosultak javára rendez a lelkes rendezőbizottság.

Az elővételi pénztár teljes anyagi sikert biztosít, mert vannak olyan nemesszívű személyek, akik 50 pengőt is fizettek egy jegyért. A szereplők névsora biztosítja az előadás teljes sikerét.

Műsor:

I. rész. 1. Mogyoróssy Győző. Vers. Honvédromán (vitéz Csikós Jenő). 2. Tóth Kovács Ilona táncszáma, kísér a honvédyalozozred zenekara. 3. Barsi Béla: Versek (Gyóni Gézaól). 4. Szógi Arany és Halasi Gyula operettársulatok adnak elő a Mosoly országából. Zongorán kísér Matolesy Zoltán karnagy. 5. Bartos József: Cigány a bíró előtt, humoros magánszám. 6. Kemény Gizzi parasztnótákat énekel Szentesi Gábor cigányzenekara kísérete mellett. 7. Lányi Emmi színművész nő operettársulatok énekel Lili bárónő és Cigányzseralem c. művekből. Zongorán kísér Belikov Borisné. 8. Bakay Lajos színművész verseket szaval. 9. Gulácsy Albert színművész magyar nótákat énekel Szentesi Gábor Pista cigányzenekarának kísérete mellett.

II. rész. 1. Tóth Kovács Ilona balett-száma, kísér a honvédyalozozred zenekara. 2. Balogh Julia színművész: Bokréta kötöttem... Zongorán kíséri: Matolesy Zoltán. 3. Lovasi Klára színművész verseket mond. 4. Lányi Emmi és Lendvai Lajos színművészek operettársulatok énekelnek az Eladó lányok c. operettből. Kísér a honvédyalozozred zenekara. 5. Horváth Jenő színművész magánszáma. 6. Tanay K. Emil színművész énekszáma: Magyarok nem való a könny... 7. Péterffy Gitta színművész és Bertha András színművész táncszáma. Kísér a honvédyalozozred zenekara. 8. Antal Erzsébet színművész operettársulatok énekel a Cigánybáró-ból. Kísér a honvédyalozozred zenekara. 9. Hamvay Lúci és Szabó Ernő tréfás száma. Közreműködik a honvédyalozozred zenekara Matolesy Zoltán vezényletével. Zongorán kíséri: Belikov Borisné. Műsorhemondó: Noss Andor. Rendező: Molnár Jenő Ödön.

Mást dolgozza filmre „Az első”-t Kerecsendi Kiss Márton

A népszerű író is résztvesz a nagyváradai előadásokban

Nagyvárad, jún. 10. Az első-t próbalják a színpadon s mindenki beszivároga a nézőterre, aki csak él a színházal s akit nem állítanak munkába a darab épp sorra kerülő jelenetei. Mert nem mindennapi élmény megfigyelni, hogy formálódik újjá a darab Páger Antal utasításai nyomán. És a félhomályba burkolt széksorok között soványképzű, lelkes szemű, nyurga fiatalember áll: Kerecsendi Kiss Márton, a nagyszerű színmű írója.

Szünetközben elbeszélgetünk vele.

— Eljöttem én is, — mondja. — Érdékelt Várad, látni akartam darabom itteni előadását, beszélgetni kívántam Págerrel a jövő évadról, készülő darabomról és legfőképpen szükségét éreztem egy kis pihenésnek, mert most fejeztem be odahaza, Bicskén, „Az első” forgatókönyvét.

A „Harmincadik” népszerű szerzője filmre alkalmazza darabját.

— Már „Az első” századik előadása óta dolgozom a forgatókönyvön Páger Antallal együtt s most öt nap alatt Cserépi Lászlóval végső formába öntöttük. Egészen új darab lett belőle. Felhasználtam azokat a tapasztalatokat, amelyeket az előadások során szereztem, igyekeztem megszilárdítani a kritikákat, amelyek nem indokolatlanul emeltek kifogásokat, magam is észrevettem lényegbevágó hibákat munkámon, hiszen csak akkor érzi az ember, hogy itt is, ott is zökken, csikorog, mikor előtte játszódik le, amit megírt. Mondom, mindezeket figyelembevettem a film felépítésénél, megoldásainál, de a leggyökeresebb változtatásokat mégis a film természete követelte meg. A mi a darabban háttér volt, az most előtérbe nyomult, amire a színpadon csak utalás történt, az most leperog a vásznon. Kibővült „Az első”, sok helyszínen játszódik, ami rengeteg szép felvételre ad alkalmat, a cselekmény szélesebb mederben hömpölyög, szerepet kapott a Duna is, mert folyóparti faluban játszódik a film, sőt egyik-másik alak is megváltozott, így például dunai halász lett Sánta Balogból... Június végén, pontosan Péter-Pál napkor kezdjük meg a forgatást a fehérmegyei Erzsében. A Dunaparton és egy uradalom gazdasági udvarában készül majd a legtöbb felvétel.

— Az egész művészi irányítás — teszi hozzá Kerecsendi Kiss Márton, — Páger Antal munkája lesz, aki a darabom színrehozásában is nagy segítségemre volt. Hálás vagyok, hogy művészetével, lelkesedésével, barátságával mellém állt.

„Az első”-re, a színműre terelődik a beszéd. Mi indította őt a darab megírására és miért választotta alakjait éppen ebből a társadalmi osztályból.

— A saját érzéseim és élményeim tavacskaiban kell halásznom, — feleli. — Legközelebb a tanító élete áll hozzá, mert én is tanító vagyok. Első munkámban, „A harmincadik” című filmben tehát önmagamot adtam. Darabomban a falu alakjait dolgoztam fel, úgy, ahogy láttam őket 10 éves korom óta. Legközelebbi munkámban a kisvárost jelenítem meg s később bizonyára sorra kerül az a környezet, amelyben újabban forgolódom. A dráma nem ismeri a nézőt, minden társadalmi osztályban megvannak azok a problémák, lelki összeköttetések és feszültségek, amelyekből kialakulhat a dráma. S nem lehet sem a színpadot, sem a filmet ki-

sajátítani olyan mozzanatok számára, amelyek egy társadalmi réteg életében fordulnak elő.

Nagyon foglalkoztatja a film. Érthető is, hiszen a vásznon tette ismertté nevét, bár azelőtt is voltak már versekkel novellákkal kisebb irodalmi eredményei — s rövidesen forgatásra kerül új munkája is.

— A filmnek teljesen el kell szakadnia a színpadtól. Ezt a követelményt fokozottan éreztem most, „Az első” forgatókönyvének elkészítésekor. Engem is kötött munka közben a színpadi elgondolás, de sikerült felszabadulnom és szélesebb keretekbe helyeznem a cselekményt. Persze segítségemre voltak ebben Páger és mások is. A filmnek átfogóbbnak, szárnyalóbbnak kell lennie, mint a színpadnak, valahogy vizuális költészet-

té kell válnia, határtalan lehetőségek érvényesítésével, mondhatnám kozmikusán... Mindez most még csak kialakulóban van, hiszen a dráma több évezredes multtal rendelkezik, volt ideje kikristályosodni, míg a film fejlődéstörténetének csak az elején vagyunk... S akik vállalkoznak arra, hogy az igazi magyar filmet megteremtsék, azoknak le kell mondani merkantil szempontokról. A tiszta művészet és a nemzeti művelődés szolgálatába kell állítani a filmet s ehhez a munkához szeretnék hozzájárulni, szerény erőmmel, én is.

De folytatódik „Az első” próbája, Páger minden második mondatnál megállítja a szereplőket, rendez és játszik egyszerre; őt kell figyelniük. Megszokad a beszélgetésem Kerecsendi Kiss Mártonnal. (j. b.)

Török Béla

festék-, vas- és háztartási cikkek kereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut 2. sz.

Ne nyuljon senki leszakadt villamos vezetékhez

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy esetleges bombatámadások következtében, vagy fel nem robbant bombák ártalmatlanná tétele céljából való felrobbantásának következményeképpen, továbbá szélvihár és mindennemű egyéb vis major folytán leszakadt villamos vezetékhez ne nyuljon hozzá, mert azoknak érintése azonnali halált okozhat. Aki ilyen leszakadt vezetékhez észre vesz, jelentse azt azonnal a legközelebbi rendőrőrszennnek, vagy értesítse telefonon a villamosművet 11-05, 11-06, vagy 11-07 telefonszámon és gondoskodjék arról, hogy addig is, amíg a villamosmű szakembere a helyszínre érkezik, valaki állandóan álljon őrt és vigyázzon arra, hogy az életveszélyes vezeték a járó-kelők akarva vagy nem akarva meg ne érintsék.

Erre az övintézkedésre annál is inkább szükség van, mert az ilyen vezeték megérintése nemcsak egy embernek kerülhet az életébe, hanem tömeges szerencsétlenséget is okozhat.

A villamosmű értesítésével vagy a leszakadt vezeték helyén való örkdéssel felmerülő esetleges költségeket a városi közüzemek az illetékeseknek azonnal megtérítik.

Nagyvárad, 944. június hó 7.

Dr Gyapay, h. polgármester.

A varangyméreg és a szív

Behringer müncheni német tudós érdekes megállapításokat közölt egy szaklapban a varangyos békák mérges váladékáról és a méreg gyógyhatásáról. A gyógyszer-tani és vegytani kutatások újabb eredményei — írja a tudós — meg erősítették azt az ősi népihitet, hogy a varangyos béka váladékában méreg van. A mérget az állatnak bizonyos bőrmirigyei választják ki. Az állat azonban nem tudja a mérget tetszés szerint kilövelni, hanem csak akkor, ha bizonyos inger éri.

Érdekes a tudósnak az a megállapítása, hogy amíg a legtöbb állati méreg — így a kigyók és a skorpiók mérge — vegyi természetűre nézve a fehérjémérgek közé tartozik vagy azokhoz közel áll, addig a varangyméreg mind vegytani szerkezetében, mind pedig hatásában a növényi mérgekkel — elsősorban a gyűszűvirág mérgeivel — mutat rokonságot.

A varangyméreg főképp a szívizomrostokra ható, a vérnyomást is igen nagy mértékben befolyásolja.

A GÉP SZÍVE

Írta: Papp Imréné

Elkészült a gép a csodálatosan szép gépmadár. Oly kecses, könnyed volt a teste, mint egy szívárványos szárnyú nyári lepke. Bordája finom acél, csillogó üvegszemén szikrázik a fény. A motor zúg, zakatol, de a gépmadár mereven áll, nem mozdul.

Nem mozdult, mert nem volt lelke, s ekkor történt, hogy az ember lelkét kölcsönvette.

És most már száll, száll a gépmadár, kék ég tavában felhők országútján jár. Fölötté szikráznak a csillagok, s alatta a tejút fehér fénye ragyog.

Remegő testére a nap nevet. Kiterjesztett szárnya a földre fekete árnyékot vet.

S az ég felé röplő gépmadár szárnyáról a földre hull a fekete halál. Utja nyomán gyász didereg, Űzők, — rongy és vérző testek. Piszok, éhség és nyomor, s a föld gyomra is kifordul. A félelem és a jaj felordít, az élet éjszakája mindent behorít.

Az acélmadár ezt nem tudja s az ég felé száll. De néha meglátja a pusztitást s ilyenkor gépszíve megáll. S mint áldozati tűz úgy hull a földre, mert ilyenkor az ember lelkét magából kilökte.

Feloszlatják a haszontalan egyesületeket

(Nagyvárad.) Pénteken délután a városháza disztermében a főispán gyűlésre hívta egybe a nagyváradai egyesületek vezetőit. A megbeszélések folyamán arra a megállapításra jutottak, hogy a népesség arányához mérten Nagyváradon is igen sok az egyesület, nem is beszélve arról, hogy legtöbbjük nem is halad az alapszabályaikban meghatározott kisebb vagy nagyobb jelentőségű célja felé, nem is beszélve arról, hogy tagjainak száma oly csekély, hogy már eleve meg hiúsítja a cél felé való törekvést.

Ezért szükség van az egyesületi dzsungelben való takarításra. A gyűlés egy háromtagú bizottságot nevezett ki, amelynek feladata lesz az egyforma célkitűzésű egyesületek ösz-

szehangolása és egyesítése, valamint a haszontalan egyesületek felszámolása. A három bizottsági tag a következő: Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök, Soltész Kálmán Nemzetvédelmi keresztesek nagyváradai csoportelnöke és Balajthy Jenőné.

Rádióműsort akar? Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

A német parasztnivelés

A falusi ifjúság öntudatának ápolása — Parasztiskolák — A falusi nép üdültetése

A faluhagyás áramlatának megfékezésére Németország egész sor állandó intézményt vezetett be, melyek mind a falusi élet és a parasztság értékeinek emelését célozzák. Ezek az intézmények a hosszú háborúval járó rendkívüli erőfeszítések ellenére sem szünetelnek.

A falusi ifjúság aktív szellemében való összefogására a német ifjúság vezetősége a múlt telen ifjúsági értekezleteket vezetőképzőtanfolyamokat és téli táborozásokat rendezett. Az ifjúsági értekezleteket, amelyeken mindig az egész faluközösség vett részt, 1943 november 6-án a német falvak nem kevesebb, mint 90 százalékában sikerült megrendezni. Ezekben a Hitler-ifjúság vezetőin kívül a falusi nép gondozásának birodalmi hivatala és a közellátásügyi miniszteriumnak képviselője is szerepet vállalt. Ezt a nevelési és felvilágosító munkát folytatták a téli táborok is, melyek a fiú- és leányifjúságnak alkalmat adtak arra, hogy hivatásrendjük gyakorlati kérdései mellett korunk nagy világnézeti-politikai és kulturális problémáival is megismerkedhessenek. Ezekből a táborokból a résztvevők fokozott teljesítőképességgel és munkakerővel tértek vissza paraszti feladatkörükhöz.

Parasztkertek

A falusi leányok foglalkoztatásának egyik különleges formáját alkotják a Német Leányok Szövetségének rendezésében megszervezett munkaközösségek, melyeket a „paraszti életberendezés” fogalma alatt foglalnak össze. Nyáron ezeket a munkaközösségeket a testnevelés és egészségápolás mellett többek között az úgynevezett „parasztkertek” foglalkoztatják. A birodalomban jelenleg kerekén 11.000 munkaközösség igyekszik a falusi leányokat parasztszanyai hivatásukra előkészíteni.

A falusi származású ifjúság nevelésének aktivitására szolgál újabbban a mezőgazdasági munkaszolgálat is, melynek taglétszáma ma meghaladja a 40.000-et. A cél itt az egészséges és biológiailag értékes vérnek a faluhoz való visszavezetése.

A faluhagyás áramlatának megfékezésére szolgáló intézkedések közé tartozik továbbá a parasztiskolák felállítása. Az élelmiszerügyi miniszterium eddig 32 ilyen iskolát rendezett be. Az érdekes iskolatípus feladata, hogy az érett falusi ifjúságot továbbképezze és a paraszti élettel szemben elfoglalt pozitív állásfoglalásában erősítse, emellett pedig az is, hogy az életerős városi ifjúságot is igyekezzelek a falusi életnek megnyerni. A parasztiskola tehát mindegyre betetőzi a falusi ifjúság hivatásrendi nevelését. Ha a viszonyok megengedik majd, Németország ennek az iskolatípusnak olyan arányú kiépítését tervezi, hogy évenként legalább 300 ezer falusi ifjú végezhesse el a három hónapos tanfolyamot. Erre a célra a parasztiskolák számát kerekén 200-ra kell majd emelni.

Egyes német tartományok a falu egészségügyi helyzetének javítására szokásba vették a parasztszanyók és mezőgazdasági munkások üdültetését is. A felső-dunai tartományban, amely 1943 novemberében ezt a mozgalmat elsőnek indította

meg, eddig 750 asszony és 26 férfi juttott ily módon nemremélt üdüléshez és pedig túlnyomórészt a szociális biztosítóintézetek üdülőotthonaiban. Ezek a részben világhírű fürdőhelyek, mint például Bad Hall és Bad Schallerbach, vagy a traunseei vár, eképpen teljesen új képet kaptak. Az üdülésre küldöttek nemcsak egészségügyi, hanem kulturális gondos-

VÉGH festőde

felvételi üzletei:

Bémer-tér 2 Tel.: 33-40, Szt László-tér 14 Tel.: 22-17

Új üzlet: Hitler Adolf utca 1. Telefon: 24-58

Gyár: Hitler Adolf utca 40. Telefon: 21-08

kodásban is részesülnek és különböző hasznos háziipari tanfolyamokat és szakelőadásokat látogathatnak. Az üdültetés tartalma átlagosan négy hét.

Hogyan dolgozik a magyar főiskolai ifjúság egyesülete, a MEFHOSz?

A kolozsvári diákok a szórványokért

Az Ország című társadalompolitikai hetilap egyik száma érdekes cikket közölt a MEFHOSz megalakulásáról és alkotó munkájáról. Az ellenforradalmi egyetemi ifjúságot magába záró MEFHOSz az idők kényszerítő sürgetésére jött létre. Kiállása nemcsak elhangztatása volt, hanem egyben ez jelentette a magyar jobboldal alapkövének letételét. Azóta sokan és sokat támadták tegegyesületeit, azonban minden ellenkező állítással szemben az az igazság, hogy nem a felállított egyesületek száma, hanem az elvégzett munka mérvadó. És a MEFHOSz szakadatlanul dolgozik az új Magyarország kiépítésében.

Tegegyesületei közül az 1861-ben alakult „Orvostanhallgatók Segítő és Önképző Egyesülete” megszervezte a helyi földi famulus-akciót, amelynek révén sokan jutottak el a vidéki kórházakba, valamint külföldre. A „Bölcsészsegítő” hasonlóan működtek. Diákszociális munkájuk mellett kulturális munkája igen jelentős és az új magyar szellemiség, a népi Magyarország gondolatának jegyében tagjait olyan nevelésben részesíti, amelyet az egyetemi oktatás nem ad meg nekik. Az egyesületnek ezenkívül 3500 kötetes könyvtára van.

Az „Állatorvostanhallgatók Egyesülete”-nek működése is említésre, valamint dícséretre méltó. Az egyesületnek saját hivatalos értesítője volt. A segélyezés

sem hanyagolták el: 50 egyesületi tag között 3000 pengőt osztottak szét lakássegély címén, azonfelül könyvsegélyt és kb. ezer pengő értékű menzasegélyt.

Vidéken a kolozsvári Magyar Diákok Szövetsége az első egyetemes szervezet. Az ezer tagú egyesület 28 szórványközösség állandó gondozását végzi, a gondozók részére a szigetmagyarság problémáiról hetenként előadást tart és minden hét végén nyolc diák keresi fel a magyar szórványcsaládokat.

Szegeden a SZEI a városban bemutatásra kerülő filmekről rövid, de feltétlenül szakzerű és tárgyilagos kritikában tájékoztatják a tagokat és az érdeklődőket. Művészetszervező Munkaközössége számtalan művészeti estet rendezett. Pécssett kellett a legnagyobb közönyt megküzdnie a PEI-nak. Az itteni egyetemi ifjúságot érte a legtöbb támadás. Mégis kitettek magukért és most már „Parázs” címen saját lappal is rendelkeznek.

A debreceni egységsszervezet, a DEI, különösen az egységmozgalom ideológiájának megalapozásából vette ki orozslánrészt. Ez az ideológia az a szellem, amely kitermelte a későbbi magyar jobboldaliságot és amelyet a MEFHOSz mindig képviselt.

A diákság a Turul Szövetséggel dolgozik együtt, melynek vezetői között is igen sok MEFHOSz tag van.

Június 24-ig vásárolják fel a gabonakereskedők a főterményeket

A Gabonaforgalmi Központ 103. számú korlevelével valamennyi kereskedőt értesítette, hogy a folyó gazdasági illetőleg értékesítési évben gabona vásárlására jogosult kereskedők (bizományosok) vételi jeggyel mind a beszállítási köteleesség teljesítésében beszámítható, mind az azon kívül bármilyen címen vételre felajánlott gabonát folyó évi június 24-éig vásárolhatják meg. E naptól kezdődően gabonavásárlási jogosultságuk megszűnik, tehát gabonát nem vásárolhatnak és vételi jegyeket nem állíthatnak ki. Kötelesek a kereskedők (bizományosok) a kisorsó levél-nyomatvány felhasználásával utolsó heti vételeikről a vételi jegyek be- küldése mellett június 26-án a Gabonaforgalmi Központ kirendeltségeihez jelentést tenni. Június 26-a után feladott jelentéseket, illetőleg vételi jegyeket a kirendeltségek már nem fogadhatnak el.

A Gabonaforgalmi Központ felhívja a gabonavásárlásra jogosult kereskedőket (bizományosokat), hogy működési területükön, beleértve azon községeket is, melyekben a G. K. kirendeltségek beosztása folytán gabonavásárlási napok tartására kötelesek, a helyileg szokásos mó-

don haladéktalanul tegyék közhírré, hogy a gabonavásárlást folyó évi június 24-én beszüntetik. Valamint azt is, hogy a következő 1944—45. gazdasági, illetőleg értékesítési évben a gabonavásárlásra jogosult kereskedők új alaku vételi jegyekkel folyó évi július 3-án kezdik meg a gabonavásárlást.

Folyó évi július 3-án csak azok a kereskedők (bizományosok) kezdhetik meg újból a gabonavásárlást, akik a jövő 1944—45. gazdasági évre érvényesített vagy kiállított atcképes gabonakereskedői igazolvánnyal és új alaku jegyekkel rendelkeznek.

A jövő gazdasági, illetőleg értékesítési évben használható új alaku vételi jegyek, valamint elszámolási és jelentési nyomatványok folyó évi június 26-ától kezdődően igényelhetők a területileg illetékes G. K. kirendeltségektől.

A gabonavásárlások szünetelésére, valamint a jövő gazdasági évre vásárlások megkezdésére vonatkozó rendelkezések értelem szerűen alkalmazandók a volt Hűvelyesforgalmi Központ hatásköre alatt tartozott hűvelyes és egyéb terményekre is.

Tökéletes hangleadás

Zeneértők gyakran panaszkodnak, hogy a rádió közvetített, vagy gramofonlemezről lejátszott muzika sohasem adja az élő, közvetlen zene hatását. Ezek óta dolgoznak hangtechnikusok a hangleadás tökéletesítésén, de csak röviddel ez előtt sikerült az AEG-laboratóriumban olyan eljárást kidolgozni, amellyel teljesen kielégítő eredményt értek el.

Az úgynevezett „magnetton” eljárás le nyege az, hogy a zenét két-három mikrofon veszi fel hangszercsoportonként külön-külön és ugyanannyi hangszóró adja is le. Ily módon sokkal finomabb hangregéseket lehet elérni és ezáltal a közvetítés sokkal élethűbb lesz, mint az eddigi, egymikrofonos eljárásnál.

A leventeifjúságnak és az antibolsevista ifjúsági tábornak karöltve kell haladnia az új Magyarország megteremtésének útján

Az antibolsevista ifjúsági tábor első nemzetvédelmi akadémiájának záróünnepélyén Orsós Ferenc egyetemi tanár megnyitót beszéde után Ney Károly, a keleti arcvonal bajtársi szövetség országos vezetőhelyettese és ügyvezetője az antibolsevista ifjúsági tábor és a keleti arcvonal bajtársi szövetség kapcsolatáról és együttes munkájáról emlékezett meg. Kérte a hallgatókat, hogy amit a nemzetvédelmi akadémia előadássorozatán kaptak, adják tovább. Ebben a megindult magyar világban, amelyben a magyar közönség a fontos, mindenki anynyit ér, amennyit munkájával a mérlegen nyom. A harctéren küzdők hívják az ifjúságot, melynek a harcot meg kell vívnia. Fegyelem, önfeláldozás, áldozat, ellenszolgáltatás nélküli munka: ez az alapfeltétel és ezt nem lehet szavakkal elérni, hanem mindenkinek saját magában kell felépíteni. A nagy harcot saját fajtánkkal kell megvívni, hogy a kiválókat jobb heléltásra bírva magunk közé toborozzuk. A tizenkétmillió magyar szorítsa meg egymás kezét az új ezredév kivívására és akkor meglesz a harc eredménye. — mondja Ney Károly.

Vitéz Bély Alajos vezérezredes emlékedett ezután szólásra és az ifjúság országos vezetőjének meleg üdvözlését tolmácsolta, hangoztatva, hogy a leventeifjúságnak és az antibolsevista ifjúsági tábornak karöltve kell haladnia az új Magyarország megteremtésének útján.

Orsós professzor összegezte azután az akadémián elhangzottakat, majd a magyar fajvédelemről tartott tudományos előadást. Ismertette a fajvédelem és nemzetvédelem lényegét, tárgyalta a mendelizmus, az örökléstudomány és eugenika mibenlétét. Pádár Károly zárószavával és a Himnusszal fejeződött be az ünnepség.

Az A. B. I. T. nagyváradi szervezete őt bajtársal képviseltette magát a nemzetvédelmi akadémián, ahol lelkes odaadással és példás fegyelemmel szívták magukba az értékes előadások tartalmát, hogy hazaérkezve Szent László város ifjúságának átplántálhassák a halottakat.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk
 száma: 72.301.
 Készítők nem adnak vissza

Minisztertanácsot tartott a kormány. A Pest írja: A kormány tagjai Sztójay Döme miniszterelnök elnöklésével ma délelőtt minisztertanácsra ültek össze, amelyen folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak.

Bizonyos postai vonalakon 3 percnél tovább is lehet beszélni. Az Új Nemzedek írja: A posta vezérigazgatóság közli, hogy azokon a vonalakon, amelyek hívásidején nincsenek túlságosan megterhelve, az eddigi gyakorlattól eltérően 3 percnél tovább is lehet beszélni. Ezt a körülményt azonban nem lehet előre meghatározni és bizonyos távolsági vonalakkal előre megmondani, hanem csak esetenként tudja a posta elbírálni.

Badoglio Rómában. Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat szerint Badoglio tábornagy csütörtökön reggel Rómába érkezett, politikai megbeszélések céljából.

ELLOPTÁK A NAPI KERESÉTET A PIACI UJSÁGBÓDÉSNAK. A húsesernokok mellett piaci újságbódecs feljelentést tett a rendőrség, hogy napi keresetét ellopták. A rendőrség a megindított nyomozás során megállapította, hogy a lopást a piac körül lézengő apró suhanécs követtek el azon idő alatt, amíg az újságárusító bódéjától néhány pillanatra eltávozott.

A miniszterek is résztvettek az urnapi körmeneten a Budai Várban. A MTI jelenti: Csütörtökön méltó keretek között folyt le a történelmi emlékeket magában rejtő Budai Várban az Urnapi körmenet, amelyet a Kormányzó Ur képviselőjének, a kormányának, közjogi méltóságoknak, a hivatalos hatóságok képviselőinek, a magyar országgyűlés felsőházának és képviselőháza tagjainak, valamint a mostani időknél megfelelően a plébániák, egyházközségek, egyesületek, intézmények küldöttségeinek részvételével. Az előkelőségek soraiban ott volt vitéz Rátz Jenő miniszterelnökhelyettes, báró Petényi Zsigmond, a felsőház elnöke, Törs Tibor a képviselőház alelnöke, vitéz Imrédy Béla, vitéz Jász Andor, Antal István és Jurcsák Béla. Nyolc órakor érkezett Magyarország Főméltósága Kormányzójának képviselője Sztójay Döme miniszterelnök.

Házasság, vérvölgyi és nagyvárad: dr Szabó Lajos érszöllősi földbirtokos és neje szécsényi Széchenyi Erzsébet leánya Mártuska, dr Dolicsék Lajos kiskunhalasi takarékpénztári ügyész és neje Németh Mária fiával Péteri Dolicsék Károllyal, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyváradai fiókjának tisztviselőjével a nagyváradai római katolikus székesegyházban június hó 7-én házasságot kötöttek. — Az esketést Imrik S. Zoltán prelátnak kanonok végezte Tanuk voltak: Konasik Sándor papírgyári igazgató és Both Benedek m. kir. honvédszázados.

KIALUDT TÜZHÁNYÓK NÉMETORSZÁGBAN. (MNK.) Löben és Biechhofswalde között egy bazaltkúpokból álló hegylánc húzódik. Ezek a bazaltkúpok a geológiai kutatások szerint kialudt tűzhányók és a 446 méter magas Löbauer-hegy különösen kiemelkedik közülük. Ehhez csatlakozik a Rotstein, amelyen valamikor pogány áldozóhely volt, amint ezt a hegy tetején egy fekete égett kőszöru igazolja. A Görlitz melletti Landesskron, amelynek főcsúcsa alatt ma is sok salakövet találni, szintén tűzhányó volt. A königshain-hegységben a Hochstein, a Totenstein és a Teufelsgrab említendők, amelyek valamikor szintén áldozóhelyekül szolgáltak a pogány elődöknek. Egyes hegyek csúcsán még ma is megállapítható, hogy hol törhetett elő annakidején a tűz és a láva. A kialudt tűzhányók sorát a Kreuzberg zárja le, amelynek csúcsán bazalttömböktől szegélyezett gyűrűkráter található.

Eltették IV. Károly édesanyját. Mint a Nemzetközi Sajtótudósító jelenti, a bécsi kapucinus templom kriptájában pénteken temették el az Osztrák-Magyar Monarchia utolsó uralkodójának, IV. Károlynak május 30-án elhunyt édesanyját, Mária Jozefa főhercegnőt, aki a százsz királyi családból származott. Utolsó éveit München mellett töltötte.

AZ ELSŐ MOZGÓ POSTAHIVATAL NEMETORSZÁGBAN. Mint ismeretes, a német csapatszállítóvonatok a nagyobb pályaudvarokon sokszor órákat időznek, amely idő alatt a katonák ziven felhasználnak az otthoniak részére továbbítandó üdvözlőleveleket írásával. Legtöbbször azonban nincs kéznél megfelelő levélpapír, bélyeg vagy egyéb íróeszköz, legfőképpen pedig a feladathoz szükséges postaszekrény, mivel a katonák a vonatot nem hagyhatják el. Ezen hiányok kiküszöbölése céljából a német vöröskereszt most bevezeti a nagyobb pályaudvarokon a „mozgó” tábori postahivatal intézményét, amelynek ügyeit egy vöröskereszt-segítő végzi. A mozgó postahivatal egy duplaoldalu polcból áll, amely a szükséges íróeszközökkel, levélpapírral, postaszekrényvel stb. rendelkezik, a levelek gyors továbbításáról pedig a vöröskereszt-hivatalnok személyesen intézkedik. (MNK.)

FILMHIRADÓ

Képes művészeti hetilap
 Ara 50 fillér Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

A nemállami tanítói állások betöltése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az 1944-ben végzett tanítók és tanítónők elsősorban nemállami állásokban helyezkedhetnek el. A megüresedett tanítói állásra megválasztottakat már július 1-vel alkalmazhatja az iskolafenntartó.

Papen nem utazik Németországba. Berlinből jelenti a Transkontinent Press, hogy egy feltett kérdésre Wilhelmstrassen kijelentették: semmit sem tudnak arról, miszerint Papen nagykövet Németországba szándékoznék utazni. Berlin és Ankara viszonyáról semmi újat sem lehet mondani.

Bálnavadászat rádióval. A rádió alkalmazásának legújabb területe: a bálnavadászat. Ez a módszer valóságos forradalmi újítást jelent a bálnavadászatban. A Telefunken-Híradó érdekes, fényképes riportot közöl egy ilyen „rádiós-vadászatról”, amelynek különlegessége, hogy a bálna maga jelzi, hol keressék a vadászok. A képsorozatból láthatják, hogy először kis csónakon meglesik a bálnákat és a robbanópatronos szigonyval egyidejűleg kis rádióadó pálcát is döfnek az állat testébe. A bálna testébe furódott adó pálcá állandóan jelzést ad, a bálnavadász hajó vevőkészülékével figyeli az adást és a bálna-rádió híradása alapján egymásután, idővesztés és keresgélés nélkül, szedi fedélzetére az elejtett zsákmányt.

Ipartestületi hírek

Felhívás a nagyvárad szobafestő, mázoló, fényező és, cimfestő szakosztály összes tagjaihoz, hogy folyó hó 10-én délután 2-6 óráig kence és enyv elosztását megtartjuk és a havi mennyiséget a jelzett időben szakosztály irodában átvenni sziveskedjenek, mert a ki nem vett anyagokat nem áll módunkban tovább tartani és azt szakosztályunk tagjai közt szétosztjuk. Elnökség.

Felhívjuk a bombakárosult iparos-mestereket, hogy sürgősen jelentkezzenek az Ipartestületnél. Elnökség.

Tisztelettel felkérjük a szakosztályi elnök urakat, hogy nagyon fontos közérdeklő ügyben folyó évi június hó 13-án, kedden délután pontosan 6 órakor feltétlenül megjelenni sziveskedjenek az Ipartestület emeleti gyűlési termében. Elnökség.

RÁDIÓ

VASARNAP, JUNIUS 11.
 Budapest I.

- 7.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 7.25 Hírek.
- 7.35 Öszinte beszéd.
- 8.00 Szórakoztató zene.
- 9.00 Unitárius istentisztelet a Kőhartyutcai templomból. Igét hirdet dr Abrudbányai János.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó főtemplomból. A szentbeszédet Strecke Ernő mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsi-kapu-téri templomból. Igét hirdet Kapi Béla püspök.
- 12.20 Az Operaház Zenekara.
- 13.00 Világzenei akadémia.
- 13.45 Időjelzés, hírek.
- 14.00 Művészlemez.
- 14.55 Anyák öt perce.
- 15.00 A Földművelésügyi Miniszterium rádióelőadásorozata.
- 15.45 Ntőafánk virágai.
- 16.30 A magyar rokokó mosolya.
- 16.55 Hírek.
- 17.00 Történelem a katonazenében.
- 18.00 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 18.30 Muráti Lili és Bilicsi Tivadar.
- 18.40 Debussy: Egy faun délutánja.
- 18.50 Hírek.
- 19.00 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 19.25 Kiss Ferenc emlékkönyvéből.
- 20.45 A könnyű zene mesterei.
- 21.30 Hangszerek — hangulatok.
- 21.40 Hírek, sport és löversenyeredmények.
- 22.20 Tessék választani.

HÉTFŐ, JUNIUS 12.

Budapest I.

- 6.30 Országos Postászenekar.
- 9.35 Szalonótos.
- 10.10 A Rádiózenekar műsorából.
- 11.10 Legierők füvészenekara.
- 11.40 Kovacs Endre előadása.
- 12.05 Szórakoztató muzsika.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröske-reoszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Illiczky László szalonzenekara.
- 14.45 Egy óra könnyű zene.
- 15.45 Slavi Vasslev előadása.
- 16.05 Filmrészletek.
- 17.00 Először a mikrofon előtt.
- 17.50 Gyallay Domokos elbeszélése.
- 18.10 A Rádió hangversenydobogóján.
- 19.00 Suki Tóni és cigányzenekara.
- 19.25 Magyar ballada est.
- 20.25 A német zene halhatatlan mesterei.
- 21.00 Látogatás a sziklaközpontban.
- 21.25 Egyházzenei hangverseny a Deák-téri evangélikus templomból.
- 22.20 Tánzene.
- 23.00 Magyar nóták.

KEDD, JUNIUS 13.

Budapest I.

- 6.30 A Budapest honvéd országlóai zenekara.
- 9.40 Hires énekarok.
- 10.10 Szórakoztató muzsika.
- 11.10 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 11.40 Muzemünk séták.
- 12.05 A Rádiózenekar műsorából.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröske-reoszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Sarai Rudi cigányzenekara.
- 14.45 Délutáni muzsika.
- 16.00 Gyermekdélután.
- 16.30 Liszt: Mefiszto keringő.
- 17.00 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 17.30 Kovács Aladar beszél C. F. Ramuzról.
- 17.45 Tánzene.
- 18.00 Légtalmi tájékoztató.
- 18.15 Német hallgatóinknak.
- 19.00 Rigó Magda éneke.
- 19.20 Bošnyák Zoltán dr előadása.
- 19.35 Zenés részletek.
- 20.00 Megyery Ella előadása.
- 20.15 Lászlóffy Margit zongorázik.
- 20.40 Magyar-német katonára.
- 22.20 Rózsafákön rózsabimbó.
- 23.20 Hangszerek — hangulatok.

Figyelem!

12-én hétfőtől, a nyári hónapok alatt
 a szombat, vasárnap és ünnepnapok kivételével

Első (3 órás) előadást nem tartunk

Az 5 és 7 óras előadásokat változatlanul megtartjuk
 Apollo, Belvárosi, Kasino, Korona filmszínházak.

Honvédeink életéből

AHOL A LÁNYOK IS AKNASZAKÉRTŐK...

Szép napsütéses reggelre ebredtünk, úgy érezzük közeledik a tavasz. Az ember ilyenkor jobb kedvre hangolódik. Különösen az aknaszedő raj, amely ha csak, ha fúj, minden áldott nap elvégzi aknakutató feladatát. Parancsnokuk jóképű, fiatal, barna szakaszvezető, Ny... János. Eddig már ő maga 26 aknát szedett fel, közöttük négy elektromost. Ezek a legveszélyesebbek.

Ma én is aknakutatónak csapok fel. Elkísérem ezeket a derék fiukat, hogy megfigyeljem, hogyan végzik rendkívül veszélyes munkájukat. Az életük minden pillanatban Isten kezében van.

A vörös orvlövészek gondoskodnak arról, hogy bőven legyen munkájuk. Minden éjjel számos helyen aláaknázák a vasútvonalat, kisebb hidakat. S ha idejében fel nem szedik az aknákat, bizony egymásután következnek be a robbanások.

A robbanások ereje attól függ, hány kilós az akna. Az orvlövészek negyvedkilogrammtól 20 kilogramm súlyig terjedő aknákat használnak. Egy ilyen 20 kilós aknának már olyan nagy robbantó ereje van, hogy egy egész vasúti szerelvényt is a levegőbe röpít. A „partik” saját maguk állítják össze ezeket az aknákat. Legtöbbször egészen primitívek külsőleg, működni azonban minden esetben kitűnően működnek. Ezen a vidéken még a gyermekek is valóságos aknaszakértők.

Indul az aknakutató raj

Reggel fél 9 órakor indul el az aknakutató raj a vasúti sínek mentén. A menetüket rendkívül lassu, óvatos. Itt még a legálmosabb ember is éberre válik. Nyitva is kell tartani a szemeket, mert sok esetben egy figyelmen kívül hagyott vékony kis fabotocska a sínek mellett, vagy egy alig látható dróthuzal a fű között az egész csoport halálát jelentheti.

De a fiúknak még tréfalokozásra is van kedvük. Hozzászóltak már ehhez a munkához. Mintha csak gombát szednének az erdőn. Az előírt útvonal három kilométer. Nagy érdeklődéssel és feszült figyelemmel kísérem munkájukat. Eddig mintegy 800 métert haladtunk előre és máris kilenc aknát szedtünk fel és tettünk ártalmatlanná. Ugyalászik, ma éjjel szorgalmasak voltak a partik.

A kilencedik akna felszedését egészen közről figyeltem meg. A szakaszvezető végzi a felszedés munkáját. Teliesen nyugodt. Semmi izgalom rajta. Köpenyét, bluzát leveti, inget kibont, könyökig feltűri. Tenyere élével simogatni kezdi a laza földet. A simogatás előtt a sínről egy egészen kis fémhüvelyt távolított el, a gyutaacsot, amiből egy vékony kis huzzal fut be a föld alá. Hasonfekve végzi a munkát. Keze néha megáll a munkában. Hosszan elgondolkodva nézegeti a földet, ahol az akna fekszik.

Egyszer csak feltérdel, rámnéz. Mintha tőlem kérne tanácsot. Pedig én az aknaszedéshez mákszemnyit sem értek. Nehéz eset. Feláll, körüljárja a helyet. Nézegeti jobbról, oldalról, tenyerevel egy-két simogató mozdulatot tesz, hirtelen erőset fúj a felkötött földre. Így megy az óvatos, tapogatózó munka némán, hosszú fél-

órán keresztül. Nekem felannak tűnik. Végre megvan! A homokos talaj alól egy zsákoska körvonalai bontakoznak elő. Mellette egy kis dobozka. Ez az áramtelep.

Most már megy a munka, mint a karikacsapás. Előkerül a szurony, a zsák széle mellett mintegy 25—30 centiméter mélyen felszedik a földet és egy-kettőre napvilágra kerül az egész akna. Amikor a zsák oldalát felhasítja, a tartalma olyan, mintha egy zsákra való háziszappan feküdtne előttem. Pedig ez a legerősebb, a legborzalmasabb hatású robbanóanyag. Szakaszvezetőnk különféle huzalokat, gyutaacsokat babrálgat rajta. Csakhamar jelenti:

— Most már ártalmatlan!
Mégkönnyebbülve sóhajtok fel. Kévs ilyen idegizgató felőrárt értem még meg életemben.

Negyvenkét meglepetés

Alig haladtunk tovább, mintegy 130 métert, ismét újabb aknára bukkantunk. Kezdődik újra az egész előbbi munka. Most azonban egy eddig egészen újszerű, ismeretlen szer-

kezetű aknáról van szó. A fiúk nem tudják felszedni. Már már arra határozzák el magukat, hogy feirobbantják gyújtószinorral, amikor 15 méterrel előtűnk további aknát jelentenek. Az is ugyan olyan szerkezetű. Ört állítunk az első akna mellé és tovább haladunk előre. Egyik meglepetés a másik után. Átlag minden 20—30 méterre az előbbihez hasonló aknára bukkanunk. Összesen 42 ilyen akna fekszik a sorozatban.

A fiúk tanácstalanok. Az aknákat azonban mindenképpen el kell távolítani. Nincs más mód, egy eddig többször bevált módszerhez folyamodunk. A legközelebbi falu sztratosztájához megyünk.

Sürgösen tudomására hozzuk, hogy azonnal gondoskodják 42 akna felszedéséről, különben lássa a következményeket.

Izzad a sztratoszta szőrnyén. Sűrű szemöldöke mögül szaporán pislog. Néhány pillanattig gondolkodik és azután megszólal.

— Pán officir, van itt egy leány a faluban, ő felszedi. Nem kár érte, ha meg is hal, ugyis beteges.
Odaszól az egyik emberének, aki

BUTOR

most is nagy választékban
„ARTA” bútorüzletben
Gróf Beihlen István-utca
Pannonia épület

eltűnik, majd csakhamar ismét előkerül egy 14—15 évesnek látszó, szőke, vékony kis leánnyal. Feje nagy barna kendőbe van bugyolálva, lábán ormótlan csizma. Úgy látszik, az iskolában ezt is tanulták, hogy ilyen nagy bizalommal vannak iránta. A lány kissé megszeppelve hallgatja az utasítást, de beletörődve indul velünk.

Amikor megérkezünk az aknamezőhöz, könyörögni kezd, hogy ő nem akar meghalni, ő nem ért ehhez a munkához. De aztán mégis legugol és már nekikezd az első aknának. Látszik, hogy érti ezt a mesterséget. Szakértő. Nem egészen másfél óra alatt végez mind a 42-vel. A fiúk pedig figyelték és eltautták az új akna titkát.

Vajjon mi lehet a célja az olyan országnak, ahol még a leánygyermeket is aknaszakértővé képezték ki?

Nem a békés munka és nem a felebaráti szeretet, egészen bizonyos.

VAD LAJOS záslós
haditudósító.

Az európai gazdaság — népi teljesítmény

Írta: Bruno Kiesewetter, a berlini egyetem tanára

Az utolsó 50—70 évben az volt Európa sorsa, hogy egy egészen más életfeltételekből keletkezett gazdasági elmélet és az abból fakadó gazdaságpolitika hatása alatt anyagi létfenntartásának alapját más kontinensekre helyezte át. Európa a világgazdaság „kosztosa” lett, ez a világgazdaság kontinensünket ma „leírja”. Ha meg akarja tartani állását a világgazdaságban, mint annak nélkülözhetetlen tagja és egyenlőrangú partnerként részt kíván venni a világ gazdasági újrendezésében, akkor saját erejéből elő kell teremnie a világgazdasági együttműködés alapját. Ez Európa jövődi világhatalmi állásának is előfeltétele. Európának ezért három főfeladatot kell megoldania a régi világgazdasági rend összeomlása után:

1. Mindazokat a gazdasági kapcsolatokat, amelyek ezeltől a „világ”ra terjedtek ki, de megfelelő feltételek mellett ugyanolyan jól az európai térségben is lebonyolíthatók, újra európaivá kell tenni;

2. minden európai erőt mozgósítani kell;

3. meg kell szervezni az újonnan alakuló nagytérgazdaságokkal való áru-cserét.

A termelő erők lathatása már régen folyamatban van s évről-évre nagyobb mértékűt ölt. Az újonnan létesült gyárak természetesen még a háborús szük-

séglet kielégítésére dolgoznak. Az üzemek teljesítőképessége sok európai országban már most is túlhaladja a nemzeti szükséglet mértékét. De a háborús fogyasztás nem maradandó gazdasági tényező. A piac problémája ezért csak a háború után válik akuttá.

Termelőberendezések felállításánál ma is az első feltétel és a legfontosabb szempont az, hogy kellő alapot ad-e a nemzeti piac a költségek fedezésére, vagyis felvevőképese-e a belföld az előállítandó javakra. Ennek a követelménynek azonban csak akkor van elsődleges jelentősége, ha minden más eladási lehetőség áttekinthetetlen és bizonytalan s így nem vehető alapul a kalkulációban. Ha ez a „külső” piac, amelyre az egyes országok a háború után iparuk foglalkoztatása céljából jobban rálesznek utalva, mint bármikor, a nagytérgazdálkodásban kellően rendezve és szervezve lesz, akkor biztosabb alapul szolgálhat a háborúban kifejlesztett termelési ágak kalkulációja számára. Ebből két követelmény adódik ismét:

1. a nemzeti piac fejlesztése;

2. a nagytérgazdaság tagjainak egymásközi kapcsolatait fokozatosan kiépíteni.

A régi világgazdasággal szemben a nemzeti fejlődés az államközi fejlődéssel párhuzamosan halad és sürülőd-

sok nélkül, a nemzeti sajátosságokra való tekintettel megy végbe.

A termelési erők fejlesztésével együtt jár a fogyasztás szabályozása is. A fogyasztást nem lehet a világgazdaságról függetlenül kezelni. A fogyasztás rendezése a gazdaságpolitikai vezetés feladata. A fogyasztás problémája szorosan összefügg a termelés kérdésével. A liberális gazdasági felfogás csak a termelés problémáját látta, a saját fogyasztás gondozására ügyel sem vetett, hanem mindent a „világgazdaság”-ra bízott.

Mihelyt adva van a szabad, természetes népi fejlődés, az önellátási törekvések, melyek egyes esetekben bizonyos túlzott nemzeti érzésből nemzetgazdasági „sündisznóállás”-sá válnak, a szükséges mértékre szorulnak vissza. A következmény az egyes nemzetgazdaságok között levő szorosabb kapcsolat lesz.

Az összhangba hozott, nagy európai piac megteremtése egyúttal az igazán európai közösségi tudat megvalósulását is jelenti majd, amelynek költességei alól a közösség egy tagja sem vonja ki magát. Ez a piac nem kísérleti eszköz lesz, mint a liberális világgazdaságban volt, hanem az európai népek szükségleti cikkeit központi elosztó helye.

Az árváltozás mindig valutáris változással jár és így zavarja a nemzetközi árucserreforgalmat. Az árcsökkentés — ha nem termelési okokból jön létre — az illető fél előnyére szolgáló spekuláció, a kényelmes önmeggazdagodás eszköze és menekülés a nagytérgazdaságban való együttműködés kötelezései elől. Ily körülmények között azonban az ár eljáveszti jellegét és szerepét, mint a termelés irányító eszköze. Végeredményben nem az árak és a valuták fűzik egyik népet a másikhoz, hanem az igazi teljesítmények.

Képes Krónika

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

kapható a MAGYAR LAPOK arusana

Milyen lesz a jövő nagyvárosa?

Kertes villák, üvegfalak, magasvasutak, gyorsvasutak és repülő óvóhelyek a modern metropolisokban

A háború könyörtelen: a légitámadások nem török meg ugyan az emberi erőt és akaratot, de roppant robbanóbombák sokemeletes házakat egész lakónegyedeket rombadöntenek percek alatt. Európa sok nagyvárosának arca megváltozik: a régi várost szörnyű csapásokkal pusztítja az ördögi erő s a háború után felépül az új nagyváros, amely biztosan szebb, egészségesebb és modernebb lesz, mint a régi.

Németországban több egyetemen és főiskolán hirdettek pályázatot, sőt néhány középiskolában is megkérdezték a diákokat: milyennek képzelik a Jövő Városát? Ennek a kérdésnek különben egész irodalma van már, amit csak fel lendít a háború. — s mivel a háború mégiscsak minden nappal közeledik a végéhez, egyre égetőbb a kérdés. — hogyan kell felépíteni a jövő nagyvárosát.

Nem egy építész-mérnök, építőmester és technikus készíti a terveket: ezeket se tartják valószínűeknek, hogy a háború után óriási plakátokon döntik el, hogyan kell felépíteni az ember éljének legjobban megfelelő várost. Budán lakik egy fiatal építész, aki szintén évek óta foglalkozik ezzel a kérdéssel: régi építészdiszciplínából származik, rengeteg mérésztervet dolgozik és eok hónapot tölt ennek a problémának tanulmányozásával.

A gyorsaság útjából elhárítanak minden akadályt

— A legfontosabb talán egy város építésénél az úthálózat kialakítása — mondja és közli: a jövő nagyvárosában kétféle utca lesz. főútvonal és mellékutca. A főútvonalak magasabban fekszenek, mint a többi utcák. Ezeknél minden akadályt elhárítanak a gyorsaság útjából: a nagyváros vékeresése gyorsabb, mint a falvaké, a mai városokban pedig felőrákig dőög a leggyorsabb gépkocsi is a város szívében, mert hol a villanyrendőr, hol meg torlódás állítja le a kocsit, ezenkívül pedig minden útkereszteződésnél és minden útkanyarban le kell lassítani, ami hosszú percek jelent még a rövidebb utakon is. A jövő modern nagyvárosának főútvonalain a legnagyobb sebességgel száguldhak a gépkocsik: a keresztező utcák aluljárón bújnak át a főútvonal alatt.

— A közlekedési eszközök között a gépkocsi mellett a gyorsvasutó a jövő — véli a fiatal építész. A gyorsvasút ugyanis nem csúfítja el a város képét, mint a magasvasút, emellett pedig a leggyorsabb közlekedési eszköznek is tekinthető, hiszen semmi nem áll az útjában. Igaz, hogy a kiépítése elég drága, de néhány éven belül kifizetődik az összes építési költség.

Persze, a házak is megváltoznak kicsit: eltűnnek az óriás lakások, de a kicsi egyszobás lakóhelyek is a házakban, amelyek nem lesznek felhőkarcok.

— Sokat vitatkoztak német, amerikai és francia építészek arról, hogy a toronyház vagy a kertes villák sokasága a jobb lakóhely a modern ember számára s erre az orvostudomány adta meg a feleletet — folytatja a fiatal mérnök. — A körengestegben, a mai nagyvárosban ugyanis szétszórakodnak lassan a kótelegek is: az ember úgy érzi magát, mint a rab, aki legfeljebb az utcák kes-

keny sávja fölött látja a kék eget. A mai városokban itt-ott szórtak el csak tenyérnyi zöld foltot, csak követ-köré halmoztak az építők, azzal törődtek csupán, hogy kis helyen minél több emelett tudjanak elhelyezni.

Nem építenek többé babiloni tornyokat

Ugy látszik, a toronyháznak a felhőkarcokhoz befelezett: nem építenek a jövőben égbenyülő babiloni tornyokat. Pedig nem is túlságosan régen egy francia tudós mellett sorakozott fel a világ építészgárdájának sok számottevő tagja: azt hirdették, hogy mégis a toronyházé a jövő, de nem szabad közvetlenül egymás mellé építeni ezeket, hanem nagy, zöld kerttel kell körülvenni a felhőkarcokat. Így azután elérhetjük a kettős célt: sok embert helyeztünk el

kis helyen és a lakók mégsem szakadtak el teljesen a természettől.

Valószínű azonban, hogy néhány középületen kívül nem építenek majd sehol a világon égbenyülő házakat. Legfeljebb három, négyemeletes házból áll a jövő városa, minden háznak óriási kertje lesz, — igaz, hogy így nagyobb területen fekszik majd a város, viszont a gyorsaság ügyis lecsökkenti a távolságokat.

Persze, a kertes villák a legideálisabb lakások: a munkásoknak is ilyenformát kell majd építeni a városon kívül közel a város szélén elhelyezett gyárakhoz.

A mai lakás sem elég korszerű, rengeteg fölösleges vonal és bútor van benne. Minden lakásban lesz egy nagyméretű szoba, amelynek egyik oldala teljesen üvegből készül: az üvegfalak mellett, a lakásban sok virágot kell ápolni, az üvegfalon át látja az ember a

kertet s éppen úgy élhet, mintha a szabadban lenne mindig.

A nagyméretű hallban élénék tulajdonképpen az emberek, ezenkívül persze kisebb szobák is lennének a lakásban — folytatja az építész és megmagyarázza: annyi hálófülkére lenne szükség, ahány személy lakik a lakásban. A hálófülke kicsi is lehet, persze, azelőtt ablakkal.

Bombabiztos óvóhely

Súlyt fektetnek a jövőben az óvóhelyek építésére is. Igaz, a bombák nem okozhatnak majd akkora kárt, mert ma, hiszen egymástól jóval távolabb épülnek majd a házak. Amerikai mérnökök pedig hír szerint elkészítették a legmodernebb hengeróvóhelyet: ez a legerősebb acélból készül, óriás hengeralakú építmény, amely rögzítve nincs és ha az épületet lerombolja a bomba és rázuhan erre az óvóhelyre, az nem roppan be, hanem elcsúszik, elrepül a helyéről. Mindenesetre fantasztikus, de bizonyos, hogy ez lesz az alap az új óvóhelyek készítésénél.

Fercsey János.

Amíg pengő lesz a papírból

Látogatás a 150 éves diósgyőri papírgyárban, ahol a postabélyegek és bankjegyek papírosai készülnek

Diósgyőrből jelentik: Az európai hírdiósgyőri papírgyár csendes jubileumát üli. Másfélszázados fenállását mostanában töltötte be és ezt a nevezetesen magyar dátumot érdemes megjegyezni. Az a gyár ünnepelt, amely már a magyar gyárparhősokorában is híresség volt s becsületet megbízható, minden világverseny: győztesen álló gyártmányai révén fogalom a papír világgpiacán.

Csak hogy a diósgyőri papírgyár nem ünnepelt. Nem ért rá önmagával törődni. Termel. Alkot. És a régi hagyományokhoz híven szerényen, de annál derekasabban tartja vezető helyét a piacon.

Benn a gyárhelyiségben himnusos dübörgéssel morajlik a sok-sok gépen az egyhangú, de azért mégis sokféle melódia dal: az alkotómunka komoly muzsikája. Forró levegőben csattogó kerekék ütemes lármája, hengereken futó széles papírlapok csodálkozgatnak el s kezdve a papír születésétől — ami óriási cementkádakban történik — egész a finom zizegő bankjegypapírosig, a néző egyik bámulatból a másikba esik.

Sűrű, vizes, langyos név kavarog a hollandiai kádaknak nevezett hatalmas kavaró medencében, ahol a nyers cellulózmassza végez körforgást a hasogató kések alatt, míg a gyantaoldattal megkötött, higabbra vált oldat lefolyhat a papírgépekhez.

A papírgépek terme... Mintha valami komor dreadnought gépházában tennének. Hosszú gépmostrarum tölti be a hatalmas termet a rettentő alkotmányának rengeteg kereké, hengere, simító- és sajtóelőhengere, fogaskereke mind sebes forgással dolgozik. Földrengésszerű robaj, reszkettető dübörgés réng a betonpadló alatt és rárza, cibálja, remegteti a roppant géptermet. A gépezeten végnélküli, széles papírszalag fut szünet nélkül. Kezdetben még nedves, csuronyvizes bőségesen csepegő ez a végnélküli szálag, aztán a poszt-hengerek kipréselik és kiszívják belőle az utolsó csepp nedvességet is, a gözzel szárító további géprészek pedig pillanatok alatt ropogós szárazra változtatják.

hol álló tisztviselői és kellemees munkaházaival — amelyek az erdő széléél állanak — rendelkező üzem tisztára keresztény kezekben van. Munkásainak és tisztviselőinek szociális igényeiről egymésszebbmenően gondoskodik.

Itt készül a pengő papírosa is

Csak kevesen tudják még a közeli Miskolcon is, hogy a magyar bankó és a magyar postabélyegegy papírosa a diósgyőri papírgyárban készül. Ennek rövid, de érdekes története van. Valamikor Svájcban hazahozták a magyar bankógyártás munkáját, pályázatot hirdettek bankjegypapíros gyártására. A pályázat legfőbb feltétele volt: a papírosnak erős és nagy szakítási próbit kellett kiállania. A pályázaton számos külföldi, köztük németországi papírgyár is résztvett, ám a diósgyőri papírgyár mindegyikét „kertenben” verte, mert az ő bankjegypapírosa volt a legerősebb, legzavosabb, leztartósabb.

A magyar bankjegypapíros azonban „láthatatlan”. Az állami közegek könyörtelen szigorral őrzik. Tiszta, nőshér papírmező ez, tisztított rongyokból készült, amely a széles hengerekre vastagon domborodik és nem kell izgalmat, vagy érdeklődést. Épepn olyan, mint az a levelepapírosgöngyöleg, amely mellette van, vagy az a bankpostalevélpapír, amely egy fővárosi pénzüzetét vízjeggyel ékeskedik.

Szerettük volna a magyar bankjegypapírosát tüzetesebben megtekinteni, de nem lehetett megközelíteni a termet, ahol a pengő papírosát készítik.

Pedig szerettük volna látni a rengeteg papírostomeget, amelyre a magyar bankjegyet nyomják, Deak Ferenc, Szécsi Sándor, Mátyás király és Rakóczi Ferenc arcképeivel. Szerettük volna látni a tiszta fehér papírost, mielőtt forgalomba kerülne a friss szágu, zizegő diósgyőri papíros szeletek. Amiket, ha innen elfelejtünk, már nem „gyártmányának” hívják többé, hanem — pénznek. (phr.)

Hogyan születik a vízjel?

Közben egy széles rézhenger a vízjegyet préseli szakadatlanul a puha papírlapodóba. A vízjegy a készítő gyár jegyét vagy betűit tartalmazza: posta- és okmánybélyegegy papírosába a rézhenger az ismert kettős kereszt vízjegyet préseli.

A most már kész papír útja a fogyasztóig már kevésbé érdekes és titokzatos. Most a simítógépek veszik át a vastag hengerekre felgombolyodó széles papírszalagokat és aszerint simítják fényesre vagy hagyják érdesen, ahogyan a papír rendeltetése kívánja. Ugyancsak gépek végzik el azt is, milyen legyen valamelyik papír vastagsága. A papírgyáró gépen ugyancsak egyforma papír készül. A vékonyítás munkája végzi el azután, hogy az egyikből írógéppapírt, a másikból vastag könyvpapírt készüjön.

A végnélküli papírosszalagból a vágógépek termében vágják ki a különböző méretű izek lepedőit. Hatalmas, érdekes, szellemes gépek végzik ezt a munkát, csodálatos pontossággal és gyorsasággal.

Mielőtt a kész papír elindulna útjára a

külső világba, a kiválogató terembe kerül. Itt fűrge, finom női újjak gondosan átvizsgálják és megszámlálják a papír izeket, amelyek közül a hibás darabokat kidobják. Tengerszéli papírféle van ebben a teremben, szebbnél-szebb, finomabbal finomabb diósgyőri papírfajták, amelyeknek sokféleségéről és a gyártás sokoldalúságáról csak ebben a teremben győződhetünk meg igazán.

Végül a csomagolóterem következik, amelyben önműködő csomagológépek gyorsan és pontosan végzik a papírok gondos elcsomagolásának igen fontos munkáját.

A papírgyár üzemet nemrégiben jelentősen fejlesztették. Ennek megföldben az erdei vasuti állomásnál új építményeket létesítettek. Az aru a Lilafüredi Állami Erdői Vasutak új, erre a célra készült fedett teherkocsjain a ladi-rakodóhoz kerül, ahol a most épült fedett rakodóház alatt átrakják a MAV vagonjába. Sok száz vagon ez évente...

A saját villamos erőművel, központi fűtéssel, kéregpapírgyártással és villák-

Évévében és ünnepnapokban kérje a „MAGYAR LAPOK” at.

SZINHÁZ

Egy nap a világ Páger Antallal

Vaszary János időszerű színművét újította fel a Szigligeti színház Páger Antallal a fő férfi szerepben. A múlt évadban és az idén is már bemutatta színházunk is ezt a darabot. Bár nagysikerrel szerepelt a helybeli együttes is, most Páger Antal játéka még jobban felszínre hozta az „Egy nap a világ” belső szépségeit. A nagy színész alakítása életre keltett olyan részleteket, amelyek elhalványultak a helyi együttes előadásában s növekvő erőt tudott biztosítani az első felvonásban mozgalmassá induló, de a későbbi jelenetekben csak művészi ábrázolásban hatásos jeleneteknek. Páger Antal csodálatos közvetlenséggel, jellemző készséggel és átéltéssel dolgozza ki a legapróbb mozzanatokat is, az egészen jelentéktelennek látszó mondatok is hang-

súlyt nyernek előadásában és egy-egy önkéntelennek tűnő mozdulattal, arckifejezéssel a legmélyebb összefüggéseket érzékelteti. A közönséget magával ragadta bensőséges, hol drámai erejű, hol meleg humoru s mindig életszerű, de a nyers realizmuson a szív hangjainak megszólaltatásával magasan felülemelkedő játékkal. Felvonások végén zajos tapsokkal hívták a nagy művészt a lámpák elé.

A helyi szereplők közül Lovasi Kiári színes játékaival értékes alakítást nyújtott, Kiss István jóízű humorral állotta meg helyét a házmester vidám figurájának megrajzolásában, Czéh Gitta megfelelően intonált és Timkó Edit is kedvesen csipogta el kis szerepét. A többiek a tavalyi előadásról ismert szerepeikben illeszkedtek bele az együttesbe.

A színházi iroda közleményei

Páger Antal vendégjátékai szombaton és vasárnap

Páger Antal felléptével szombaton este és vasárnap este fél 7 órakor Kerecsendi Kis Márton: *Az első c. nagysikerű színjátéka*, vasárnap délután fél 4 órakor pedig az *Egy nap a világ* kerül színre. Felemelt helyek. Jegyekről a nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos előre gondoskodni.

Hétfőn este *filléres helyaráhkal* a nagysikerű *Herezeg* vizjáték a Gyurkovics lányok kerül színre Népművelési előadás sorozatban. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

Kedd este fél 7 órakor a nagyváradi Protestáns Négyzetek Szövetségének rendezésében *Nagy Tarka Műsoros Est* lesz a bombakárosultak javára.

Hadik huszárok című nagy sikert aratott operett kerül színre a bemutatott előadás pompás szereposztásában.

Csütörtökön és pénteken mutatja

be a színház a *Méreg* című színjátékot, Horváth Jenő rendezésében. — Csütörtökön bemutató bérlet, pénteken Á-bérlet.

MŰSOR:

Szombat este fél 7 órakor: *Az első.* (Páger Antallal.)

Vasárnap délután fél 4 órakor: *Egy nap a világ.* (Págerrel.)

Vasárnap este fél 7 órakor: *Az első.* (Págerrel.)

Hétfőn este fél 7 órakor: *Gyurkovics lányok.*

Kedd este fél 7 órakor: *Nagy Tarka Műsoros Est.*

Szerda este fél 7 órakor: *Hadik huszárok.*

Csütörtök este fél 7 órakor: *Méreg.* Bemutató bérlet.

Pénteken este fél 7 órakor: *Méreg.* Á-bérlet.

Szombat este fél 7 órakor: *Csárdás* Koltay Arankával.

SPORT

Magas színvonalú atlétikai viadal színtere lesz vasárnap délután a NAC Erzsébet-ligeti sportpályája

Európai híru magyar bajnokainkon kívül még mintegy 60 atléta indul a versenyen

Nagyvárad. Saját tud. Ebben a sportévtelen rendkívül mozgalmassá vált a sportélet Nagyváradon. Köszönhető ez elsősorban a NAC labdarugócsapatának, amely bajnoki hátrájában izgalmasabbnál izgalmasabb mérkőzésekkel ajándékozott meg bennünket. Másrészt neves atlétáinknak köszönhetjük a sportévd csemegéit, akik mindenkor áldozatos munkával törekedtek a nagyváradi atlétikai élet színvonalának emelésére és magasívóju versenyek rendezésére.

Vasárnap minden eddiginél magasabb színvonalú atlétikai versenyben lesz része a nagyváradi sportközönségnek. „Szt. László királyunk” emlékére rendezett or-

szágos atlétikai versenyeken vasárnap Nagyváradon képviselteti magát az OSK és a MASz is. A verseny pontosan délután 3 órakor kezdődik és a rendezőség arra törekszik, hogy az egyes számok filmszerűen peregienek. Légmentes szempontból is a legmesszebbmenő intézkedések történtek.

Tegnap számunkban már jeleztük az egyes versenyszámok nevesebb indulóit. Bár az esélyesek győzelme várható, mégis születhetnek hatalmas meglepetések.

A 25 kilométeres országúti távfutást a múlttól Borsig terjedő szakaszon futják le.

A nagyváradi közönségnek valószínűleg

felejthetetlen élménye lesz a vasárnapi atlétikai viadal. Elég csak azt hangoztatni, hogy hasonló európai híru versenyzők még alig indultak erdélyi salakon.

A versenyeket, amint azt már jeleztük, a rádió is közvetíti, a Magyar Filmiroda pedig hirdoképeket készít róla.

Ma este 7 órakor értekezletet tart az atlétikai verseny rendezőbizottsága

(Nagyvárad.) Szombat este 7 órai kezdettel értekezletet tart az országos atlétikai verseny rendezőbizottsága a Központi cukrászdában. Pontos megjelentést kér az elnökség.

Az NSE asztali teniszcsapata vasárnap játssza utolsó bajnoki mérkőzését

Nagyvárad. Saját tud. Utolsó bajnoki mérkőzésére mint eddig is, komolyan felkészült az NSE asztali tenisz gárdája. A csapatot ezúttal is nehéz volt összeállítani, mert a csapatba való jutásért majdnem mindig egyforma erők küzdenek. — Dudás László szako. vezető felvilágosítása szerint a csapatban feltétlenül biztató

jel Bereczky S. és Shambre B. kirándó formája. A csapat egyébként szombaton éjjel indul utnak és vasárnap már vissza is érkezik.

Reméljük, hogy a sorozatos győzelmek a kolozsvári ping-pongozók sem torrik meg és győztesen tér haza Kolozsvárról is az NSE.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Paradicsomkarókat kaphat jutányos áron a Teleki-u. 51. alatt. 147
Csinos családi ház olcsón eladó. Érdeklődni lehet dr. Dobay ügyvéd, Szaniszló-u. 4. 161
A Bémer-tér 3. szám alatt levő Farkas Erzsébet cukrászdája teljes felszereléssel sűrűsően bérbe kiadó. Értekezni lehet az üzletben, ha zárva van Szacsay-utca 39. alatt. 166
Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár váradszőlősi gyártelepén tehének, lovak, ökrök etetésére alkalmas malátatorkoly erőtakaromány kapható mázsánkénti 6 pengős áron, amíg a készlet tart. 158
Eladó sűrűsően egy új sarok téglaház nagy telekkel, 2x1 szobás konyhás spájzzal, lakás elfoglalható, bármilyen üzleti célra alkalmas. Ár 45.000 P. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 101
Belganyulak, anyák, fiókák eladók. Városmarty Mihály-utca 153. 183

Különféle

Romániából és a megszállt szerb Bácskából okiratokat, anyakönyvi kivonatokat azonnal beszerző Chermoluzet Marianna, Budapest, Horty Miklós-u. 77. cím alatti szíveségből. 178

Kerékpárok újak és javítások Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30 672

UNION

üvegezési vállalat

készít mindenféle üveges munkát
Nagyvárad
Gróf Csáky István-utca 32.
Telefon éstéstést 37-26 ala kérem leadni.

Menyasszony és koszorúszany művirág fejdiszek és kézi csokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhető. Ruhákra virágok raktaron, azok kívül hozott anyagokból is olcsón készülnék. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Paragázsal poloskát, melyt, petéit mindenből felelősséggel irtja, Csutoras, Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30.

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 8. Telefon 27-56. 313

Tűzifa beszerzés céljából felkérjük a Nagyvárad Hangya azon tagjait, akik a múlt évben is kaptak fát, hogy az 1944. évre szóló faellenőrző-jegyükkel sűrűsően jelentkezzenek a Népszövetségi Hitelszövetkezettel, Nagy Sándor-u. 5. sz. al. 188

Elcserelném Kis-sötétágon levő 2 kisholdas szoba, konyhás, istálló, csemegeszőlőmet, olaszban levő, beköltözhető magánházzal. Cim a kiadóban. 187

Allást nyel

Kereskedelmi vállalat könyvelőnöt keres azonnal. S. lépésre Kapisztrán János, tér 22. 170
Önállóan dolgozó leutességedet felvez Fritsch hentesáru üzem, Szacsay-utca 82. 165
Főzni tudó mindent, azonnalra felvez Fritsch hentesáru üzem, Szacsay-utca 82. szám. 167
A VELENCEI plébánia egyháziit keres. Jelentkezni lehet a plébánián. 173
Középiskolát végző nagyobb diákokat a szünidő tartamára felvez Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés a váradszőlősi telepen 10-12 óra között. 171
Rövidáru szakmában jártas és csomagoláshoz értő férfi munkaeget felvezünk. — Ugyanott megbízható, főzni tudó mindenes is felvételük. Nagy és Tarsai, Rimanóczy-u. 6. sz. 172
Nagy gyakorlattal képzetebb gyermekleányt keresünk, nyári lakásunk Félix-fürdőn. Jelentkezni lehet Váradi malomban, Kocsán János-u. 21. 181
Úgyes gépiró kisasszonyt keresek azonnalra. Dr. Dobay Kálmán ügyvéd, Szaniszló-u. 4. 180

Műszerész tanuló jó házból felvez Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. 180
Textilszakmában jártas órákonyvelőt felvez „Flóra” Kalapgyár, Anonymus-utca 1. szám. 179

Allást keres

Tisztviselőnő többévi irodai gyakorlattal, kezdő gépirással, állást keres. Cím: Vizgázott gőz és motorkezelő cseplést keres bérbe. Balázs Károly, Szász Károly-u. 8. 186
Házmesteri teendőket vállalt idősebb asszony lányával, kis lakás ellenében. Cím: Bondárné, Huszár-u. 10. 185
Intelligens német középkorú nő vidékre gyermekekhez vagy kisebb háztartás vezetésére ajánlkozik. P. Bélané Szarvaszky-utca 12. Nagyvárad. 184
Nyugdíjas tanár falura, pusztára, erdőszelvénybe emenne egy fia mellé. Cím: W. M. tanár, Nagyvárad, Szaniszló-u. 67. 182

Oktatás

Gimnáziumi és polgári iskolát magán tanulókat mérsekelő díjazás mellett vizsgára előkészítő középiskolai tanár. Cím: a kiadóban. 192

Elveszett

Talált könyvet igazolt tulajdonosa az veheti a kiadóhivatalban. 190

KIADÓTULAJDONSÁG:

SEBENT LÁSZLÓ-NYONDA R.É.

A szerkesztésért felel: Dr. Paál Árpád főszerkesztő

Készült a Szent László-nyonda r. l. kőrforgógépén, Nagyvárad, Szigligeti P. utca.